

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ХОЛОДЮК ОЛЕКСАНДРА ОЛЕКСАНДРІВНА

Допускається до захисту:
к.філол.н., доцент, завідувач
кафедри
англійської філології
Ольга ЗАЛУЖНА

« ____ » _____ 2022 р.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКО- ТА
УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО
ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПОЧАТКУ ХХІ-ГО СТОЛІТТЯ

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»

Освітня програма «Англійська та друга іноземна мови та літератури
(переклад включно)»

Магістерська робота

Науковий керівник:

Залужна Ольга Олексіївна

к.філол.н., доцент, завідувач кафедри
англійської філології

Оцінка: ____ / ____ / ____
(бали/за шкалою ЕКТ5/за національною шкалою)

Голова

ЕК:

(підпис)

Вінниця 2022

АНОТАЦІЯ

Холодюк О. О. Структурно-семантичні особливості англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-століття. Спеціальність 035 «Філологія». Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Освітня програма «Англійська та друга іноземна мови та літератури (переклад включно)». Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. – 121 с.

Магістерську роботу присвячено вивченню структурним та семантичним особливостям англійськомовних та українськомовних заголовків онлайн видань політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-го століття (а саме 2022 рік).

Матеріал дослідження містить англійськомовні та українськомовні заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу, обрані методом суцільної вибірки з 6 англійськомовних та 6 українськомовних онлайн джерел. Обсяг вибірки становить 600 одиниць.

За результатами дослідження виявлено, що основним типом англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу відповідно до комунікативної мети є розповідні речення. Встановлено п'ять основних типів заголовків за семіотико-семантичною типологією, серед яких заголовок-хроніка є найпродуктивнішим типом у обох аналізованих мовах. На структурному рівні найбільший відсоток англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу складають прості двоскладні заголовки. Специфічна особливість граматичної структури англійськомовних заголовків полягає у використанні dokonanoї форми теперішнього часу для позначення минулого, а інфінітиву для майбутнього. Також сюди відносимо опущення допоміжних дієслів та артиклів.

Ключові слова: заголовок, публіцистичний дискурс, семантика, граматична структура, семіотико-семантична типологія, комунікативна мета.

SUMMARY

Kholodiuk O. O. Structural and Semantic Peculiarities of English and Ukrainian Headlines in Political and Economic Journalistic Discourse at the Beginning of the 21st Century. Specialty 035 Philology. Specialization 035.041 'Germanic Languages and Literatures (including translation), first English'. Educational Programme 'English and second foreign languages and literature (including translation)'. Vasyl Stus Donetsk National University, 2022. 121 p.

The Master's research paper is devoted to the study of structural and semantic features of English and Ukrainian headlines of online editions of political-economic journalistic discourse at the beginning of the 21st century (namely, the year 2022).

According to the results of the research, the main type of English and Ukrainian headlines of the political-economic journalistic discourse, in accordance with the communicative purpose, are narrative sentences. According to the semiotic-semantic typology, five main types of headings are established, among which the headline-chronicle is the most productive type in both analyzed languages. At the structural level, the largest percentage of English and Ukrainian headlines of the political-economic journalistic discourse are made up of simple two-syllable headlines. A specific feature of the grammatical structure of English headlines is the use of the present perfect for the past tense, and the infinitive for the future tense. This also includes the omission of auxiliary verbs and articles.

Keywords: headline, journalistic discourse, semantics, grammatical structure, semiotic-semantic typology, communicative purpose.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ В	
ЛІНГВІСТИЦІ.....	10
1.1 Загальні особливості сучасного публіцистичного стилю	
ЗМІ.....	10
1.2 Публіцистичний дискурс як методологічний конструкт.....	16
1.3 Характеристика заголовка в сучасній лінгвістичній науці.....	23
1.3.1 Газетний заголовок і його головні функції.....	24
1.3.2 Класифікація сучасних англомовних газетних заголовків.....	27
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2 ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКО- ТА	
УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО	
ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПОЧАТКУ ХХІ-ГО	
СТОЛІТТЯ.....	33
2.1 Комунікативні типи заголовків.....	33
2.1.1 Розповідні речення.....	33
2.1.2 Спонукальні речення.....	37
2.1.3 Питальні речення.....	39
2.2 Семіотико-семантичні типи заголовків.....	43
2.2.1 Заголовок-хроніка.....	44
2.2.2 Заголовок-констатація, резюме.....	48
2.2.3 Заголовок-цитата.....	53
2.2.4 Заголовок тема-інтрига, сенсація.....	54
2.2.5 Заголовок-гасло, заклик, звернення.....	57
Висновки до розділу 2.....	59
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ	
АНГЛІЙСЬКО- ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗАГОЛОВКІВ	

ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПОЧАТКУ ХХІ-ГО СТОЛІТТЯ.....	61
3.1 Прості заголовки.....	61
3.1.1 Прості односкладні заголовки.....	62
3.1.2. Прості двоскладні заголовки.....	65
3.2. Складні заголовки.....	67
3.2.1 Складні сполучникові заголовки.....	68
3.2.1.1 Складні сполучникові заголовки виражені складносурядним реченням.....	68
3.2.1.2 Складні сполучникові заголовки виражені складнопірядним реченням.....	69
3.2.2 Складні безсполучникові заголовки.....	75
3.2.3 Складні заголовки змішаного типу.....	77
3.3 Заголовки-парцеляти.....	79
3.4 Особливості використання часових форм дієслова.....	80
3.5 Опущення допоміжного дієслова.....	82
3.6 Опущення артиклів.....	83
Висновки до розділу 3.....	85
ВИСНОВКИ.....	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	92
СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	101
СПИСОК ТЕКСТОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	101
ДОДАТКИ.....	103

ВСТУП

При сприйманні будь-якого тексту заголовков, як його складова частина, відіграє важливу, якщо не ключову. Найбільш яскраво це можна простежити на матеріалі газетних публіцистичних текстів, які кожного дня з'являються на сторінках сучасних друкованих та електронних видань. Перш ніж обрати текст, читач ознайомлюється із заголовками, що зумовлено збільшенням можливостей отримання інформації, а також значною кількістю джерел, видань та сайтів. Таким чином увага потенційного читача скерована переважно на візуально виокремленні влучні заголовки.

В умовах постійного потоку інформації заголовков відіграє ключову роль, оскільки він дає розуміння сутності наданої інформації, відокремлює найважливіші аспекти заданої теми та певним чином формулює особисту думку щодо викладеного матеріалу. Завдяки заголовку читач визначає, чи є надана інформація цікавою та потрібною.

Беручи до уваги той факт, що газетні заголовки допомагають читачу орієнтуватися в інформаційному потоці, їх можна розглядати як певні сигнали-маяки, які впливають на того, хто їх читає: вони можуть зацікавити, привернути увагу, заінтригувати, збентежити, чи навіть обурити, але ніколи не залишають байдужим. Влучно підібраний заголовок може не лише привернути уваги, а й змусити читача прочитати увесь текст, стати ретранслятором певної ідеї та закликати до дій.

Заголовок, як візитна картка тексту, був об'єктом багатьох досліджень на матеріалі різних мов. Вивчалися структурно-синтаксичні, функціонально-стилістичні, лексико-семантичні особливості заголовка у художніх, поетичних, газетних та журнальних текстах, у науково-технічній літературі (Л. О. Лебедева, Н. О. Кожина, Л. Ф. Грицюк, Г. В. Шаповалова, А. М. Коваленко, М. О. Шамелішвілі, Б. О. Коваленко, Л. О. Коробова, О. С. Толомасова, О. М. Максютіна, Л. І. Майборода), функції газетного заголовка (В. В. Зайцева), способи та засоби вираження газетного заголовка, їх семантична та лаконічна місткість (Л. І. Майборода).

Значна увага приділялася також проблемі співвідношення заголовка та основного тексту художніх та поетичних творів, рекламних текстів та газет (Л. Ф. Грицюк, Л. О. Ноздріна, О. М. Траченко, Н. Л. Волкогон, Л. О. Коробова, І. С. Стам, Н. В. Шиверська).

Актуальність роботи зумовлена загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних розвідок щодо аналізу газетних заголовків англійськомовного та українськомовного політико-економічного публіцистичного дискурсу крізь призму їх специфіки, а саме функцій у смисловій організації тексту, з'ясування їх інформативності, структурних, семантичних та граматичних особливостей.

Мета дослідження полягає у аналізі структурних та семантичних особливостей англійськомовного та українськомовного політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-століття.

Для досягнення мети, в роботі ставляться такі **завдання**:

- дослідити поняття та основні риси сучасного газетно-публіцистичного стилю;
- проаналізувати особливості публіцистичного дискурсу як методологічного конструкту;
- розглянути поняття заголовка, його особливості, основні функції та характеристики;
- виявити основні типи англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу відповідно до комунікативної мети;
- визначити структурно-семантичні особливості англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-століття;
- визначити особливості граматичної структури англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-століття.

Об'єктом дослідження є англійсько- та українськомовні заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-століття.

Предметом дослідження є структурно-семантичні особливості англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку XXI-століття.

Мета та завдання, окреслені в роботі, а також специфіка об'єкта дослідження зумовили використання таких **методів** та прийомів лінгвістичного аналізу: описовий – для повноцінної комплексної презентації результатів дослідження; зіставний – для виділення спільних та відмінних рис англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу у досліджувані їх структури та семантики; структурний – для дослідження специфіки структури заголовків на основі застосування методики аналізу за безпосередніми мовними складниками; метод суцільної вибірки – для відбору емпіричного матеріалу; елементи кількісного аналізу – для виявлення наявності чи відсутності, а також продуктивності та частотності певних структурних і семантичних типів у кожній з мов; описово-аналітичний – для висвітлення результатів дослідження, формулювання висновків та окреслення перспективи майбутніх досліджень.

Матеріалом дослідження виступають заголовки статей англійськомовних (The Times, The Independent, The Guardian, The Telegraph, The New York Times, The Financial Times) та українськомовних (Уніан, Українська правда, Дзеркало тижня, Кореспондент.net, ТСН, Суспільне) онлайн ресурсів політико-економічного публіцистичного дискурсу, загальна кількість яких становить 600 одиниць (300 англійськомовних та 300 українськомовних).

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження викладено в доповіді на Всеукраїнській науковій студентській конференції «Зіставне вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур» (м. Вінниця, весна 2022 р.).

Публікації. Основні положення магістерської роботи викладено у 2 публікаціях: у матеріалах доповіді на Всеукраїнській науковій студентській

конференції та у фаховій статті, яка надрукована у фаховому журналі категорії Б («Закарпатські філологічні студії», 2022, №24).

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного, висновків, списку використаної літератури (101 наукове джерело українською, російською та англійською), списку джерел емпіричного матеріалу (12 позицій). Загальний обсяг роботи складає 120 сторінок. Основний текст дослідження викладено на 91 сторінці.

У *Вступі* обґрунтовано актуальність дослідження, висвітлено мету і завдання роботи, окреслено емпіричний матеріал, об'єкт, предмет та методи дослідження, описано структуру магістерської роботи, подано відомості щодо апробації результатів роботи.

У *першому розділі* «Теоретико-методологічні засади дослідження публіцистичного дискурсу в лінгвістиці» здійснено критичний огляд результатів попередніх студій за темою, з'ясовано загальні особливості сучасного публіцистичного стилю ЗМІ, розглянуто публіцистичний дискурс як методологічний конструкт, охарактерезовано заголовок, визначено його особливості, функції та надано класифікації.

У *другому розділі* «Типологія англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-го століття» розглянуто комунікативні типи заголовків та надано семіотико-семантичну класифікацію за Шостак М. І.

У *третьому розділі* «Особливості граматичної структури англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-го століття» розглянуто особливості граматичної структури заголовків.

У *висновках* підбито підсумки проведеного аналізу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ В ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Загальні особливості сучасного публіцистичного стилю ЗМІ

В історії культури різних народів мова преси займає важливе місце. Саме періодичні видання виховують естетичні смаки, формують мовне культурне середовище. Через мову преси здійснюється вплив на свідомість людини, її переконання, формується певна громадська думка. У сучасну епоху інтенсивного спілкування зростає роль електронних засобів масової інформації (ЗМІ). Розширення масштабів і видів ЗМІ (від перших газет до сучасних технічних засобів комунікації, заснованих на новітніх технологіях) позначило стійку тенденцію до посилення їх ролі як в громадянському суспільстві, в політичному процесі, так і в системі державного управління. Сьогодні електронні ЗМІ виступають як інструмент соціалізації політичного процесу. Більшість літературних мов у всьому світі склалися і розвиваються під безпосереднім впливом текстів масової комунікації. Більшість процесів, які характерні для сучасного мовного розвитку, нерідко випливають з мови газет та журналів.

Зараз ми можемо сміливо погодитися з твердженням, що ЗМІ беруть участь у формуванні свідомості нового типу особистості з особливою психологією і поведінковими реакціями. За свою історію ЗМІ оволоділи вмінням переконувати, впливати на реципієнта, умінням залучати якомога більшу кількість учасників комунікації до обміну і отримання інформації, здійснювати суспільну, а не міжособистісну комунікацію. Як соціальний інститут в системі комунікації друковані видання виконують функції ідеологічного і політичного впливу, підтримання соціальної спільності, розваги. Публіцистичний стиль, крім вищеназваних цілей, має також цілі психологічні: змінювати або підтримувати установки аудиторії, перетворювати їх в переконання; формувати внутрішню готовність сприймати

або інтерпретувати будь-які об'єкти або епізоди дійсності цілком певним чином; витягати з інформації закладений комунікативний сенс [46].

Базові критерії для визначення стильового статусу мови масової інформації містяться вже в традиційному визначенні стилю, функціонального стилю і його ознак. Стиль – це різновид мови, закріплений в даному суспільстві за однією з найбільш загальних сфер соціального життя і частково відрізняється від інших різновидів тієї ж мови за всіма основними параметрами – лексикою, фонетикою, граматику. Функціональний стиль – різновид літературної мови, в якому мова виступає в тій чи іншій соціально-значущій сфері суспільно-мовної практики, риси якого обумовлені особливостями спілкування в даній сфері. Стиль завжди характеризується принципом відбору та комбінації мовних засобів. Для кожного функціонального стилю існує регулярна відтворюваність, передбачуваність вживання певних мовних явищ [2, с. 495].

Публіцистичний стиль – це функціональний стиль, який обслуговує широку сферу суспільних відносин: політичних, економічних, культурних, спортивних та ін. Він використовується в засобах масової інформації – журналах, газетах, на радіо і телебаченні.

За словами В. В. Виноградова, публіцистичний стиль є частиною складної єдності національної мови «будучи за своєю структурою зовнішньо цільною і єдиною для всього суспільства, разом з тим стає основою складної і багатогранної системи стилів, які переплітаються і взаємодіють та історично змінюються» [10].

До сфери використання публіцистичного стилю ми відносимо суспільно-політичну, суспільно-виробничу, культурно освітню діяльність і навчання. Серед основних призначень публіцистичного стилю можна виділити:

а) вирішення важливих актуальних суспільно-політичних проблем за допомогою інформаційно-пропагандистських методів;

б) активний вплив на читача, спонукання його до діяльності, до необхідності зайняти певну громадську позицію, змінити погляди або сформувати нові;

в) пропагування певних думок, переконань, ідей, агітацію і втілення їх у повсякденності.

До основних ознак публіцистичного стилю Л. І. Мацько зараховує: спрямованість на новизну, динамічність, актуалізацію сучасності, інформаційність, політичну, суспільну, морально-етичну оцінку того, про що пишеться або мовиться, синтез логізації та образності мовного вираження. Щодо мовних засобів публіцистичного стилю, то всі лексеми, як правило, чітко поділяються на позитивно-оцінні й негативно-оцінні. Навіть при художньому домислі в публіцистичному стилі авторське «я» збігається з фактичним мовцем [53, с.272].

Також серед ознак, властивих даному стилю, виділяємо поєднання логічних доказів і полемічного викладу; емоційно-експресивне представлення матеріалу, який містить точні найменування, дати, події, формулювання наукових положень і фактів, думки учасників подій і їх позитивне або негативне тлумачення автором; широке використання художніх засобів (епітетів, порівнянь, метафор, фразеологічних зворотів).

Публіцистичний стиль – це одна з рівноправних складових стилістичної системи української мови. Він володіє особливими функціями, серед яких М. Н. Кожина виділяє три основних:

1) інформаційну, яка полягає у прагненні повідомити про певні новини за короткий час, що впливає на характер комунікативних задач і мовленнєве втілення;

2) впливову (експресивну), обумовлену і пов'язану з категорією оцінки і є домінативною функцією;

3) популяризаторську, яка обумовлюється зверненням публіцистики до наукової тематики, відповідно, до сфери наукового мовлення [40].

Мова засобів масової інформації, з одного боку, має певну єдність, цілісність, що обумовлено особливостями її використання в сфері масової комунікації, заданістю форм, стійкою тематичною структурою. З іншого боку – мова ЗМІ характеризується високим ступенем функціонально-стильової різноманітності, що відображає універсальність тематики, відкритість і рухливість тексту масової інформації при його взаємодії з усіма іншими сферами використання мови. Саме ця подвійність: конструктивна єдність і функціонально-стилістична різноманітність і складають важливу особливість мови масової інформації.

Основні мовні засоби стилю досить різноманітні, це синтез елементів офіційно-ділового, наукового, розмовного й художнього стилів. Лексика насичена соціально-економічними та суспільно-політичними термінами, гаслами, закликами. Даному стилю притаманна багатозначна образна лексика, експресивні сталі словосполучення, емоційно оціночні слова, перифрази, а також вживання в переносному значенні термінів, які використовуються в різних сферах: науці, музиці, медицині та інших. Синтаксису публіцистичного стилю властиві різні типи питальних, окличних, спонукальних речень, що протиставляють слова, речення ускладненого типу з повторюваними повідомленнями. Інтригуючі, влучні, афористичні заголовки мають ключове значення.

Беручи до уваги те, що питання, які піднімають автори газетних статей, мають соціальний, а дуже часто і політичний характер, вибір мовних засобів, безсумнівно, обумовлений їх соціально-оцінними якостями і можливостями з точки зору ефективного і цілеспрямованого впливу на масову аудиторію.

Будь-який публіцистичний текст передбачає два компоненти – інформативний і оцінний. Звідси і специфічність засобів мови газетно-журнальної періодики, для якої характерна висока емоційність і точність, оцінність і переконливість. Її відмінними рисами також є логічність і образність. Цьому допомагають такі мовні засоби як значна кількість громадської, суспільно-політичної, іноземної лексики, використання в тексті

фразеологічних зворотів, нескладного синтаксису, багатство інтонацій. Мова газети, як спосіб масової комунікації та інформації, помітно відрізняється від інших видів такою рисою, як стандартизованість способів вираження, широким використанням у всіх газетних жанрах і рубриках готових мовних формул, мовних кліше, які є звичними і доступними читачеві. Вони співвідносяться з якоюсь певною ситуацією і, як правило, вживаються в даній ситуації.

Мовні стандарти автоматизують процес комунікації, і так само допомагають швидко відгукнутися на ті, чи інші події.

Основним конструктивним принципом мови газети є діалектичне поєднання стандарту та експресії [77, с. 318]. Це обумовлено не лише інформаційною та впливовою функцією газет, а й тим, що мова газети повинна «бути комунікативно-загальнозначущою, тобто ясною і виразною, точною і короткою» [77, с. 321].

Експресія досягається в першу чергу використанням різних засобів, сприйняття яких може інколи представляти для читача певні труднощі.

Фразеологічні звороти, приказки та прислів'я, крилаті вирази є обов'язковим стилістичним компонентом мови газети, важливим джерелом експресивно-емоційної насиченості.

Публіцистика виразна, емоційна, діюча, але природа цієї дієвості інша, ніж у художній літературі, не образна. Газетно-журнальна комунікація має гостру потребу в експресивних засобах. Експресивно значущими в публіцистиці виявляються всі мовні засоби, оскільки вони втілюють публіцистичну ідею. Головним принципом газетно-журнальної публіцистики виступає її «відкритість», пряме, безпосереднє вираження авторської позиції. Це різко відділяє періодику від художньої літератури, де автор зазвичай прямо не звертається до читача. Мовний лад періодичних видань майже завжди носить емоційно-особистісний характер.

Фразеологізми відіграють важливу роль в побудові газетного тексту. Займаючи релевантні позиції, вони привертають увагу до найбільш

значущих аспектів змісту. Крім того, образно емоційний характер фразеологізму полегшує сприйняття політичної інформації, орієнтує на певну соціальну групу. Так як стійкі словосполучення фразеологічного характеру мають особливість фіксуватися в пам'яті, вони використовуються в публіцистичному тексті як готові і заздалегідь відомі читачеві мовні комплекси, здатні полегшити сприйняття публіцистичного тексту. Специфіка газетного тексту полягає у використанні в ньому не тільки експресивно забарвлених фразеологічних комплексів, а й експресивно нейтральних, які в різних мовах є перекладними, а не відтворюваними [69, с. 29–30].

Публіцистика не тільки використовує готовий матеріал, вона перетворюється, трансформує слова з різних сфер мови, надаючи їм оцінне звучання. Таким чином, соціальна оцінність мовних засобів є головною особливістю газетно-публіцистичного стилю, яка виділяє його серед інших функціональних стилів і проявляється на всіх його мовних «рівнях», особливо в лексиці.

Всі слова мови можна розділити на актуально і потенційно оцінні з точки зору аксіологічного забарвлення. Стосовно лексики категорію оцінності можна визначити як частину лексичного значення, яка має здатність висловлювати ставлення того, хто говорить, до предмета або поняття, що позначається словом.

Можна відзначити, що важлива соціально-прагматична роль категорії оцінності полягає у висловлюванні ставлення мовця або автора до предмета, який обговорюється, а тим самим і до слів, які цей предмет означає.

Категорія оцінності є загальномовною, по-різному функціонуючи в різних її групах, охоплює весь її лексичний склад і констатується, перш за все, як вираження ставлення мовця до предмета висловлювання.

Що стосується категорії емоційності, експресивності і стилістичного забарвлення слова, то в рамках газетно-публіцистичного стилю їх доцільно розглядати як видове поняття по відношенню до родового – оцінними.

На думку Г. Я. Солганика, емоційне забарвлення слова є не що інше, як вираження в слові ставлення мовця або до самого поняття, яке реалізує дане слово, або до предмету, який пов'язаний з даним словом згідно його предметної віднесеності. Під експресивністю в слові розуміють зображально-виразні якості, образність. Експресивність досягається використанням слова в переносному сенсі, але переносне значення слова відрізняється саме тим, що виникає в результаті незвичайної предметної віднесеності слова. Ця незвичайна предметна віднесеність викликана потребою дати характеристику, а не просто найменуванням предмета. Стилiстичне забарвлення слова знаходиться в тісному зв'язку з емоціями і також є вираженням оцінки. Саме в публіцистиці емоційне, експресивне і стилістичне забарвлення, виступає в оціночній функції і перетворюється в соціально-оціночну функцію [63, с. 31–38].

Відмінною особливістю газетно-публіцистичного стилю є різке розмежування на позитивне і негативне, відповідний розподіл мовних засобів на позитивно – і негативно оціночні і закріплення їх в цій функції.

Особливо яскраво це розмежування ми можемо спостерігати в лексиці. Соціальна оцінність як найважливіший принцип мови публіцистичного стилю, а також комунікативна значущість обумовлюють також інші специфічні якості газетно-публіцистичного стилю, зокрема особливий характер його експресивності.

1.2 Публіцистичний дискурс як методологічний конструкт

Варто зазначити, що спочатку слово «discours» у французькій лінгвістиці означало мову взагалі, текст. В середині XX ст. Е. Бенвеніст, працюючи над розробкою теорії висловлювання, знаходить цьому поняттю лінгвістичне застосування і одним з перших послідовно надає йому термінологічне значення, що визначає дискурс як «мова, що привласнюється мовцем, в протилежність розповіді, яка розгортається без експліцитного втручання суб'єкта висловлювання» [5, с. 296].

Протиставляючи ці поняття, французький дослідник робить спробу комунікативно-прагматичного розуміння дискурсу, згідно з яким на перший план виступають учасники комунікативного акту (мовець і слухач), а також комунікативні наміри мовця вплинути на слухача.

Є підстави говорити про широке і вузьке розуміння дискурсу, який запропонував Т. Ван Дейк. Дискурс в широкому розумінні – складна комунікативна подія, у яку залучено учасників комунікативного акту, що відбувається в конкретному часовому, просторовому та інших контекстах. Комунікативний акт може бути усним і письмовим, що поєднує в собі вербальні і невербальні компоненти, що особливо характерно для його усної форми. У вузькому сенсі дискурс розглядається з урахуванням єдиної вербальної складової, через що це поняття трактується як «продукт» комунікативного акту (завершений або ні), виражений в усній або письмовій формі і який інтерпретується реципієнтами. На думку Т. Ван Дейка, в основі дискурсу лежить його інтеракційна природа, що враховує умови соціальної ситуації, однак, вчений вважає за необхідне аналізувати і письмові типи дискурсу, попри той факт, що інтеракційна природа в них менш помітна [84, с. 261]. Отже, комунікативна дія (акт) може бути письмовим і мовним, а також містити як вербальні, так і невербальні компоненти.

Резюмуючи найбільш поширені уявлення про змістовні межі такого багатозначного і багатовимірного поняття як дискурс, пропонуємо виділити і класифікувати щодо домінантної лінгвістичної теорії такі підходи до визначення дискурсу.

Аналізуючи поняття дискурсу, В. І. Карасик уточнює, як розуміється це складне явище різних напрямках мовознавства. Згідно з позицією лінгвістики мови *дискурс* – це процес живого мовного спілкування, при якому спостерігаються всілякі відхилення від стандартного, нормованого писемного мовлення; в рамках соціолінгвістичного підходу – це спілкування, що розглядається з позицій приналежності комунікантів до тієї або іншої соціальної групи або стосовно тієї чи іншої мовно-поведінкової ситуації,

вербальна форма соціальної поведінки, комунікативний відрізок, модель переходу усної форми спілкування в письмову, соціально детермінований тип зв'язку між ціннісним змістом і регулярно відтвореним і відносно стійкими (за своїми цілями, учасникам, хронотопом) комунікативними ситуаціями; в лінгвокультурній концептології *дискурс* розглядають або як метаконцепт, сформований в свідомості носіїв мови, якимось наочно-асоціативне уявлення про спілкування в певній ситуації, або як сукупність концептів; це складне, багатопланове утворення, що складається з логіко-понятійних блоків, концептуалізованих різних фрагментів тієї чи іншої сфери комунікації, смислоутворююча категорія, «мовомислення», занурене в життя; в рамках функціонального підходу *дискурс* – це комунікативне явище, безпосередньо текст або мова в дії в сукупності з екстралінгвістичними факторами, когнітивними елементами; мова в її постійному русі, що вбирає в себе різноманіття історичної епохи, індивідуальні та соціальні особливості комуніканта і комунікативної ситуації; це «поле», у якому мовомислення та комунікативна діяльність переростає в діяльність соціальну [33].

В. Є. Чернявська розглядає дискурс як єдність тексту з ситуативним оточенням. В контексті цієї концепції, дискурс визначається як деяка комунікативна подія, що протікає в рамках відповідного простору, обумовленого його когнітивними і типологічними характеристиками, і закріплюється в мові і письмових текстах. Зміст дискурсу як комплексу тематично зв'язкових текстів розкривається в процесі інтертекстуальності [69, с. 14–16]. Також дискурс визначається як реалізація в мові комунікативної події, що є умовою існування самого дискурсу.

Ю. С. Степанов пов'язує дискурс з поняттям «альтернативного світу» і розглядає його як «мову в мові», що представлений як особлива соціальна даність. На думку дослідника, дискурс існує переважно в формі текстів, у яких активізовані специфічні мовні форми різних розділів лінгвістики – граматики, семантики, лексики, синтаксису. Окремі випадки використання мови тягнуть

за собою створення оригінальних текстів, «особливого світу», що виражають особливу ментальність й ідеології [65, с. 45].

Варто відзначити також великий внесок М. Л. Макарова в розробку теорії дискурсу. Аналізуючи різні підходи до розуміння сутності дискурсу, систематизуючи сфери його реалізації, вчений виділяє базові координати визначення дискурсу: формальні (розуміння дискурсу як утворення вище рівня речення), функціональні (широке розуміння дискурсу як вживання мови; вузьке розуміння – як цілісної сукупності функціонально організованих, контекстуалізованих одиниць вживання мови), ситуативні інтерпретації (облік психологічно, соціально і культурно значущих умов) [51, с. 36].

Спираючись на вивчені підходи, можна зробити висновок про те, що поняття «дискурс» в сучасній лінгвістиці є складним структурно-семантичним утворенням, яке репрезентує реалізацію мовної системи, що розглядається як об'єднання ментальних процесів й екстралінгвістичних чинників у конкретній комунікативній ситуації. Специфіка дискурсу зумовлена стратегічним використанням ментальних моделей в процесі породження тексту.

У мовній діяльності дискурс виглядає як самостійна мовна одиниця вищого рівня, що складається з пов'язаних за змістом речень і володіє структурною специфікою. Мінімальною одиницею дискурсу вчені визнають акт (мовний або комунікативний). На думку М. Л. Макарова, послідовність таких актів, об'єднаних в складний макроакт, призначений для досягнення певних комунікативних цілей, являє собою комунікативний або інтерактивний хід, який є мінімальним значущим елементом, вираженим у вербальній або невербальній дії одного з учасників і спрямований на розвиток взаємодії учасників спілкування [51].

Найбільш масштабною одиницею спілкування, одиницею макрорівня дискурсу є мовна подія (макродіалог, розмова або інтеракція). В. З. Дем'янков розглядає дискурс як багатокomпонентне утворення, з центром у вигляді деякого опорного концепту (визначається автором як «топік дискурсу»),

навколо якого зосереджуються одиниці цього утворення – речення і їх фрагменти [20].

Польський лінгвіст А. Вежбицька для позначення одиниці дискурсу вводить термін «культурний скрипт», заснований на теорії Ю. Д. Апресяна про «наївну картину світу», яка є загальновідомою носіям мови і здається їм природною, оскільки вона відображена в самій мові. А. Вежбицька визначає культурні скрипти як об'єктивно існуючі факти, виражені засобами мови і які визначають норми конкретного суспільства [8, с. 6].

На особливу увагу, з нашої точки зору, заслуговує розгляд *полідискурсу* і *метадискурсу*. Так, в порівнянні з дискурсом у вузькому розумінні сфера діяльності полідискурсу перетинається з іншими типами дискурсу, оскільки «полідискурс є набором дискурсів, що відтворює себе у відкритій безлічі текстів, об'єднаних загальною сферою застосування і специфічною ідеологією» (наприклад, діяльність дискурсу ЗМІ перетинається з рекламним, політичним, діловим і т. д.). Метадискурс, що розглядається як «гібридна сукупність дискурсивних параметрів, яка є інваріантним для деяких типів тексту, що функціонують в різних комунікативних сферах», реалізується за допомогою інших типів дискурсу (наприклад, аргументативного, риторичного, публічного, персуазивного) [20 с. 278]. Так, наприклад, аргументативний дискурс – «соціальна дія, що виконується користувачами мови в процесі спілкування один з одним в соціальних ситуаціях, що вимагають переконання одного з учасників комунікації в чомусь, і здійснювана в рамках того чи іншого суспільства і культури в цілому» [19] – виражається за допомогою дискурсу ЗМІ, політичного, рекламного, соціального, педагогічного, юридичного і релігійного.

Дослідження мови ЗМІ в рамках дискурсивної парадигми підкреслює динамічний характер досліджуваних текстів. Перш ніж приступити до розгляду дистинктивних характеристик дискурсу друкованих ЗМІ, відзначимо, що згідно соціолінгвістичної класифікації дискурс ЗМІ є видом

інституційного дискурсу, що підрозділяється на дві групи в залежності від каналу передачі інформації: дискурс друкованих ЗМІ (преса і письмовий різновид відповідних інформаційних інтернет-видань) і дискурс усних інформаційних виступів на телебаченні, радіо, в Інтернеті.

Необхідність виділення усного і письмового різновидів дискурсу ЗМІ не раз висловлювалася дослідниками даного питання, які, з одного боку, відзначали принципово різний характер структурної організації різноманітного медіа-матеріалу всередині цих дискурсивних різновидів, а з іншого – вказували на тенденцію до взаємопроникнення елементів даних підвидів [42].

Ігнорування вищевказаного факту може призвести до ситуативного постулювання дискурсу ЗМІ, розмивання його прототипної суті, що дозволяє зробити висновок про необхідність жанрово-тематичної конкретизації матеріалу в рамках дискурсу ЗМІ.

Крім того, важливим постає питання розмежування термінів *публіцистичний стиль мовлення, публіцистичний дискурс, медіа-дискурс*. Вважаємо, що в межах даної наукової розвідки з огляду на сучасні досягнення лінгвістичної науки варто розрізняти публіцистичний стиль мовлення та медіадискурс. На нашу думку, термін публіцистичний значною мірою відбиває передусім характеристики публіцистичного тексту в рамках його приналежності до функційного стилю мовлення, адже передбачає фокусування на специфічних мовленнєвих рисах тексту. В колі дискурсивних досліджень, з іншого боку, зазначений термін не повною мірою відображає сутність дискурсу, як комплексної взаємодії контекстів (див. Визначення вище) в парадигмі яких функціонує текст.

Комплексну та всеохоплюючу сутність медіадискурсу можна проілюструвати за допомогою низки ознак, які в своєму дослідженні виокремлює М. Р. Желтухіна:

- а) публічність (відкритість, орієнтація на масового адресата);
- б) групова співвіднесеність (адресант поділяє погляди своєї групи);

- в) інформаційна всеосяжність;
 - г) важливе місце в геокультурній частині світу;
 - д) полемічна орієнтація (створення протиріччя з подальшою дискусією);
 - е) інсценування та масова спрямованість (вплив на кілька груп одночасно)
- [25].

Пропонуємо в якості універсальних конститутивних складових дискурсу друкованих ЗМІ розглядати: учасників комунікації, тематику спілкування, сферу спілкування і канал, мету, хронотоп, базові цінності та жанр.

Базові цінності дискурсу друкованих ЗМІ вицленовуються в результаті аналізу відповідних нормативних документів (наприклад The Newspaper Code of Practice, News International Limited Fact Files і т.д.), що регламентують діяльність ЗМІ, і верифікуються на фактичному матеріалі. Серед базових цінностей, що орієнтують діяльність ЗМІ, можливо виділити наступну домінуючу групу: достовірність, інформативність, об'єктивність, точність, новизна, актуальність, доступність, своєчасність, оперативність. Безсумнівно, що набір базових цінностей варіативний і обумовлений такими факторами, як ідеологічна орієнтація органу, що інформує, та соціокультурне середовище реалізації дискурсу.

Серед соціально-когнітивних характеристик дискурсу друкованих ЗМІ крім інституціонального представляється можливим виділити ідеологічність, конвенціональність, оцінність, селективність та інтертекстуальність, яка в даному випадку корелює з поняттям інтердискурсності.

Значущою рисою дискурсу друкованих ЗМІ є те, що він відображає комунікативні та когнітивні установки учасників комунікації. При цьому комунікативні установки автора тексту в рамках даного дискурсу спрямовані в першу чергу на максимально можливий мовний вплив (аж до мовної маніпуляції) на тлі нарочито представленої інформативності. Співвідношення і розподіл фактуальної та емоційної інформації в дискурсі друкованих ЗМІ регулюється в рамках жанрових груп: інформаційної, аналітичної, публіцистичної, рекламної та розважальної.

Дослідження фактичного матеріалу дозволяє говорити про те, що сучасна жанрова палітра дискурсу ЗМІ дає можливість створювати медіа-тексти різного формату, які надають як відкритий (прямий), навмисний, так і непрямий (завуальований) мовний вплив.

Отже, будь-який медіа-текст, будучи структурною одиницею дискурсу ЗМІ, інформуючи, впливає на масового реципієнта, проте мовний вплив в різних жанрових групах дискурсу ЗМІ характеризується різним ступенем співвідношення фактуальної і емоційної інформації.

1.3 Характеристика заголовка в сучасній лінгвістичній науці

Заголовок є невід'ємною частиною медіатексту. Читач, зважаючи на швидкий темп життя, не завжди встигає читати пресу, тому, перш за все, звертає увагу на заголовки новинних публікацій. Отже, заголовки сучасних медіатекстів повинні мати достатню інформативність, повинні зацікавити і цим викликати бажання продовжити читання публікації.

Слід зазначити, що ми розуміємо під терміном медіатекст. Медіатекст – динамічна складна одиниця вищого порядку, за допомогою якої здійснюється мовленнєве спілкування у сфері масових комунікацій. Термін медіатекст є гіперонімом (пологовим позначенням) низки попередніх термінів: журналістський текст, PR-текст, публіцистичний текст, газетний текст, теле- та радіотекст, рекламний текст, текст Інтернет-ЗМІ тощо [21, с. 13].

Звернення до проблеми заголовка в сучасній лінгвістичній науці обумовлено тим, що ЗМІ дуже швидко реагує на різні соціальні зміни, на цінності і пріоритети суспільства, що постійно змінюються, тому лінгвістична інформація знаходить у ній послідовне відображення.

Дослідженню заголовків у сучасній лінгвістичній науці присвячено чимало праць у різних його напрямках – прагматичному, синтаксичному, функціональному та смисловому. Саме поняття заголовок позначає назву художнього, публіцистичного, наукового тексту середнього обсягу (журнальні заголовки, газетні заголовки, заголовки статей та оповідань) або

частини великого тексту (заголовки розділів у випадку, якщо текст ділиться на них, то задля уникнення тавтології застосовується синонімна назва) [7, с. 106]. Безперечно, заголовок грає одну з найважливіших ролей і займає особливе місце у структурі медіатексту. Саме заголовок відображає зміст тексту та привертає увагу читача.

Так, багато лінгвістів звертають увагу на двоїсту природу заголовка, що пов'язано з різноманітністю його визначень. Наприклад, професор Е. А. Лазарева, зазначає, що заголовок – це мовна структура, має певну самостійність і анонсує текст, але й елемент медіатексту, пов'язані з усіма його компонентами [44]. У свою чергу, деякі інші вчені щодо даного поняття насамперед вказують на функції заголовка. Вітчизняний лінгвіст, І. Р. Гальперін зазначає, що заголовок є «нерозкритим змістом тексту, що поєднується у собі дві функції – номінативну та предикативну» [12, с. 133].

1.3.1 Газетний заголовок і його головні функції

Газетна преса посідає важливе місце в культурному та суспільно-політичному житті людства. Вона є не лише індикатором економічних, політичних, культурних та соціальних проблем суспільства, а й помічником людини у виборі життєвих орієнтирів, смислів та пріоритетів. В газетних публікаціях ключову роль відіграє той заголовок, що є дієвим засобом впливу на читача. Заголовок покликаний донести інформаційне повідомлення, привернути увагу читача, викликати у нього зацікавленість та бажання, інтерес до змісту наданого матеріалу, допомогти зорієнтуватися в розмаїтті інформації. Він формує ставлення читача до тієї чи іншої публікації, сприяє розумінню позиції автора у вारेженні тієї чи іншої теми, висвітленні події, тлумаченні фактів.

На думку професора В. Ф. Іванова: «Гарний газетний заголовок має впливати на читача, і тому в його основі завжди лежать відповідність змістові, ясність, точність, яскравість, виразність» [32, с. 109–110]. Вчений вважає, що до кращих газетних заголовків можна віднести ті, що мають такі властивості:

високу інформативність, об'єктивне відображення тематики змісту тексту, оригінальність та самобутність, експресивність, публіцистичну гостроту, виразність почуттів та думок, структурну завершеність та інтонаційну виразність, а також точність термінів. Виходячи з вище зазначеного, В. Ф. Іванов говорить: «Отже, гарний заголовок у газеті – це концентроване відображення головної ідеї твору, головної думки автора, але відображення максимально стисле, лаконічне, чітке, конкретне» [32, с. 110].

Нині існує безліч визначень поняття «заголовок». Сучасний тлумачний словник української мови подає таке трактування: «Заголовок – 1. Назва твору або його частини, що друкується, або пишеться над текстом; титул. 2. Спец. Початкова описова та (або) ідентифікуюча частина повідомлення, таблиці, блоку даних» [105, с. 312]. Українські вчені, що досліджують цю тему, зазначають наступне: М. С. Тимошик називає заголовком «назву твору або окремих його частин» [67, с. 250]; В. В. Різун пише, що «заголовки – це спеціальні засоби, які являють собою опорні точки, що показують найбільш важливу текстову інформацію» [58, 9].

Цікавими, на нашу думку, є також визначення деяких російських науковців: Е. А. Лазарева стверджує, що заголовок виступає як домінантна функція тексту, метою якої є надати чітке уявлення про зміст повідомлення та звернути на нього увагу. В газетному заголовку зосереджена вся дійсність та всі найважливіші пункти повідомлення в легкій та стислій формі [44, с. 72]; за визначенням Ю. В. Верещинської, газетний заголовок є особливим різновидом медіа-текстів, складається з одного або декількох речень, що називають газетний матеріал і передують основному тексту статті, а також відображають його основну тему [9]; у цьому контексті, Т. Г. Добросклонська визначає медіатекст, як об'ємне багаторівневе явище, в основі концепції якого лежить органічне поєднання одиниць вербального і медійного ряду [21, с. 40].

Усі наведені вище визначення є вірними і для газетного заголовка, однак варто також зазначити, що газетний заголовок має свою специфіку, яка відображає характерні особливості газети.

На основі аналізу досліджень числених науковців [27; 44; 50; 54], які стосуються вивчення різних аспектів газетних заголовків, ми можемо виокремити такі специфічні особливості, які повинен мати високоякісний заголовок: однозначність, лаконічність, самобутність, максимальна інформативність, об'єктивне відображення тематичного змісту тексту, експресивність та публіцистична гострота, виразність почуттів та думок, структурна завершеність та інтонаційна виразність, актуальність та конкретність, відповідність до змісту матеріалу та точність термінів.

Як зазначає український дослідник Ю. Є. Кійко, формулювання заголовка залежить від функцій, які він повинен виконувати. Серед них дослідник виокремлює такі основні функції заголовка:

- Інформування, коли заголовок передає основний зміст тексту – інформаційне ядро. При цьому читач вже із заголовку в змозі з'ясувати, про що йдеться у тексті.
- Зацікавлення, коли автор намагається привернути увагу реципієнта неординарним «загадковим» заголовком. Тема статті залишається для адресата не зовсім зрозумілою, що спонукатиме його до прочитання цілого тексту.
- Структурування, коли за допомогою заголовків намагаються виокремити тексти, їх частини з метою полегшення сприйняття інформації. Заголовок зазвичай виконує не одну функцію, а декілька, тобто простежуються домінувальна і другорядна функції. З точки зору візуального полегшення сприйняття газетний заголовок постійно виконує функцію структурування, інші ж функції можуть проявлятися різною мірою, залежно від жанру [36].

В. В. Різун вважає, що функція заголовка полягає в маркуванні тексту, тобто конституюванні тексту як товару. Тому кожен заголовок має кілька одночасних значень [58, с. 72]. В. В. Різун, досліджуючи газетні заголовки, назвав їх «опорними точками», що репрезентують найбільш важливу текстову

інформацію і спрямовують читача на розуміння змісту. Саме ці «висунуті» елементи тексту служать опорою для читача в розумінні змісту [58, с. 53].

На сучасному етапі майже всі тексти й ілюстрації у виданнях газетного типу публікують із заголовками, які є органічним першоелементом текстової публікації, нерозривно пов'язаним із нею змістом. За Є. В. Толкачевим, завдання газетних заголовків – «допомагати виявляти матеріал, відобразити його зміст і стиль викладу» [54, с. 3]. І. Л. Михайлин виокремив такі основні риси заголовка: він має бути «виразним, стислим, змістовним, цікавим та легко відтворюватися в пам'яті читачів» [54, с. 225].

Здійснивши аналіз різних підходів науковців до висвітлення цього аспекту газетних текстів, ми дійшли висновку, що до основних функцій заголовків у газетній періодиці, можна віднести наступні:

- Номінативна – заголовок є назвою тексту;
- Інформативна – заголовок узагальнює зміст та тему тексту;
- Рекламна – заголовок привертає увагу читача та викликає інтерес;
- Дейктична – заголовок представляє текст у зовнішньому світі;
- Апелятивно-експресивна – заголовок впливає на читача, висвітлюючи інформацію під певним кутом;
- Гіпертекстова – представлення заголовків в інформаційній стрічці новин, з метою привернення уваги читача.

Варто зазначити, що серед широкого спектру функцій газетного заголовка провідною, все ж залишається інформативна функція, оскільки саме вона дозволяє сформулювати у читача уявлення про суть тексту. Інтрига, що закладена в заголовку може привернути увагу до інформаційного повідомлення, але автор ні в якому разі не повинен вводити читача в оману, адже це є виявом неповаги, що обов'язково матиме свої наслідки у майбутньому.

1.3.2 Класифікація сучасних англомовних газетних заголовків У науковій літературі існує кілька різних класифікацій заголовків. Розглянемо деякі з них детальніше.

Дослідник М. С. Тимошик пропонує класифікацію заголовків за такими ознаками: змістом (тематичні прості, тематичні складні); формою зображення (нумераційні, літерні, німі); місцем розташування (заголовок на шмуктитулі, заголовок шапкою, заголовок у розріз із текстом, заголовок у підбір із текстом, заголовок віконцем) [67, с. 252–256].

Сучасний український дослідник В. Й. Здоровега виділяє такі типи заголовків за змістовим наповненням: інформаційний, спонукально-наказовий, проблемний, констатуючо-описовий, рекламно-інтригуючий [29, с. 108–109].

Вітчизняний дослідник В. В. Різун у своїх наукових працях зазначає, що газетні заголовки можна класифікувати на типи також за метою емоційного впливу на аудиторію: інтригуючі, страшні, карколомні, скандальні, інтимні [58, с. 82].

Дослідник Е. А. Лазарева у своїй роботі «Заголовок у газеті» пропонує декілька класифікацій заголовків у газеті [44, с. 48].

У першій класифікації заголовки розрізняються залежно від кількості елементів смислової схеми тексту. Заголовки найчастіше вказують на предмет мови, а саме на подію або героя, явище, рідше висловлюють в собі основну думку, а іноді ця думка поділяється між самим заголовком і його підзаголовком.

За цією ознакою виділяються односпрямовані й комплексні заголовки.

1. Односпрямовані заголовки співвідносяться з одним елементом смислової структури тексту. Тут тема тексту входить до складу його основної думки. Це теза, яка розкривається системою тез, що складають текст. Одне з головних призначень заголовка – повідомити читачеві про тему публікації, що надається у газеті. Але зв'язок з заголовком може змінюватися за допомогою осциляції – прийому, під час якого підтекст заголовка стає зрозумілий читачеві тільки після прочитання статті.

2. Комплексні заголовки – співвідносяться з декілька елементами структурної схеми тексту водночас. Вони передають ускладнену інформацію.

Ступінь їх інформативності є вищим, у той час, як зв'язки цих заголовків з самим текстом є різноманітними, що є одним із засобів підвищення виразності тексту. У заголовку такого типу актуалізується одночасно і тема, і аналітична оцінка ситуації, викладеної на газетній шпальті, і будь-яка теза, а також ілюстрації.

Друга класифікація заголовків базується на тому, що той чи інший елемент тексту повністю або не повністю відображений в них. Текст являє собою систему тез, пов'язаних між собою. Кожна теза має структуру з двох частин, що складається з теми та її ознаки (предиката). За ознакою повноти вираження будь-якого смислового елементу заголовки поділяються на:

1. Повноінформативні (повністю актуалізують смисловий компонент тексту). Заголовки відображають тему всієї статті або тексту, його основну думку або будь-яку тезу, що розвиває її. У цій групі заголовків дослідники також виділяють:

А) Номінативні заголовки – заголовки, які називають тему всієї статті, які виконують функцію аналогічну та функції власної назви, які слугують для найменування географічних об'єктів, живих істот, газет тощо;

Б) Предикативні заголовки – розгорнуті тези, що містять предмет мовлення – предикат. Подібні заголовки є найбільш інформативними, оскільки дають читачу повну інформацію про зміст газетної статті.

2. Неповноінформативні, або ж пунктирні (не повністю актуалізують смисловий компонент тексту). Такі заголовки приблизно вказують на зміст тексту, дають натяк, за яким читач може відновити смисловий контекст. Інформативність пунктирних заголовків є відповідно нижчою ніж повноінформативних, але саме цей вид заголовків дає журналістам великий творчий потенціал для створення привабливого заголовка [44, с. 48].

М. І. Шостак виділяє заголовки за кількома принципами. Перший принцип організації заголовка за М. І. Шостак:

1. Розповідний заголовок, який використовується для новин.

2. Заголовок-констатація. Час від часу повертається мода на заголовок, який переходить у текст. Заголовок-констатація може складатися з двох-трьох речень. У цьому випадку заголовок є ніби окремим коротким повідомленням.

3. Заголовок-резюме. Нерідко резюме з іронічною «обмовкою». Такі заголовки готують до сприйняття ідейного сенсу, і публікація відразу розуміється у певному сенсі.

4. Заголовок-парадокс. Він пробуджує цікавість, шокує читача, а іноді штучно посилює значущість повідомлення, яке не є особливо важливим.

5. Імена в заголовку, згадка учасників події, що посилює інтерес до тексту.

6. Дуже поширений заголовок-цитата, де можливо пряме цитування.

7. Ігровим заголовком є перш за все перефразування, гра слів [75, с.3].

За другою класифікацією заголовків авторства М. І. Шостак, дослідник виділяє шість типів заголовків:

- заголовок-хроніка;
- заголовок-‘рухомий рядок’;
- заголовок-констатація, резюме;
- заголовок-цитата;
- заголовок тема-інтрига, сенсація;
- заголовок-гасло, заклик, звернення [65].

Відповідно до комунікативної мети заголовки можна розподілити за типами речень, а саме: розповідними, спонукальними та питальними.

До особливого типу заголовків, що є розповідними реченнями, можна також віднести речення, що закінчуються трикрапкою. У цьому випадку думку не закінчено, заголовок виглядає «вирваним» із загального контексту, або ж автор його «грає» з читачем і хоче змусити його додумати те, що було не висловлене. Вважаємо, що заголовки, які складаються із констатації факту та привертають особливу увагу читача, оскільки надають спочатку стислу інформацію, а потім змушують читача замислитися над проблемним питанням. Деякі заголовки містять у собі також фрази із переносним

значенням, тоді вони беруться у лапки та візуально відрізняються за своєю структурою.

У даному дослідженні проводиться аналіз заголовків за комунікативною ознакою, за типами (беручи за робочу одну з класифікацій М. І. Шостак), а також приділяється особлива увага особливостям граматичної структури.

Висновки до розділу 1

1. Публіцистичний стиль – це одна з рівноправних складових стилістичної системи, особливими функціями якого є інформаційна, впливова (експресивна) та популяризаторська. Його ключовою метою є вирішення важливих актуальних суспільно-політичних проблем за допомогою інформаційно-пропагандистських методів, активний вплив на читача, спонукання його до діяльності, до необхідності зайняти певну громадську позицію, змінити погляди або сформувані нові, а також пропагування певних думок, переконань, ідей, агітацію і втілення їх у повсякденності.

2. Дискурс – це комунікативний процес, який відбувається між суб'єктом і об'єктом мовлення та формується і функціонує, підпорядковуючись вимогам соціального, культурного, історичного, часового, просторового та інших контекстів.

3. Значущою рисою публіцистичного дискурсу друкованих та онлайн ЗМІ є те, що він відображає комунікативні та когнітивні установки учасників комунікації. При цьому комунікативні установки автора тексту в рамках даного дискурсу спрямовані на максимально можливий мовний вплив на тлі нарочито представленої інформативності.

4. Газетний заголовок має свою специфіку, яка відображає характерні особливості газети. До специфічних особливостей газетних заголовків належать: однозначність, лаконічність, самобутність, максимальна інформативність, об'єктивне відображення тематичного змісту тексту, експресивність та публіцистична гострота, виразність почуттів та думок,

структурна завершеність та інтонаційна виразність, актуальність та конкретність, відповідність до змісту матеріалу та точність термінів.

5. Газетний заголовок виконує багато функцій, основними з яких є: номінативна, інформативна, рекламна, дейктична, апелятивно-експресивна та гіпертекстова.

6. Існує кілька різних класифікацій заголовків: за змістовим наповненням, формою зображення, місцем розташування. Їх можна класифікувати за метою інформаційного впливу на аудиторію, залежно від того скільки елементів смислової схеми тексту висловлює заголовок, а також за ознакою повноти вираження будь-якого смислового елементу. Відповідно до комунікативної мети заголовки можна розподілити за типами речень.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКО- ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПОЧАТКУ ХХІ-ГО СТОЛІТТЯ

2.1 Комунікативні типи заголовків

Для дослідження англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу, було обрано аналізувати таких 6 англійськомовних видань: The Times, The Independent, The Guardian, The Telegraph, The New York Times, The Financial Times. Поміж українськомовних видань для аналізу було обрано наступні: Уніан, Українська правда, Дзеркало тижня, Кореспондент.net, ТСН, Суспільне.

Відповідно до комунікативної мети заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу відповідають типам речень, а саме: розповідним, спонукальним та питальним.

2.1.1 Розповідні речення. За кількісним показником розповідні заголовки у зіставлюваних мовах відображають майже увесь аналізований матеріал: 89,7% (269 од.) англійськомовних заголовків та 99% (297 од.) українськомовних, наприклад:

(1) англ. *'Yes, I earn £50k a month, but most of it is accounted for'* 'Так, я заробляю 50 тисяч фунтів стерлінгів на місяць, але більшу частину враховано';

(2) англ. *Why you shouldn't put your savings in a high street bank* 'Чому не варто вкладати свої заощадження в банк хай-стріт банк';

(3) англ. *Sunak wants more people in jail to make streets safer for women* 'Сунак хоче більше людей у в'язниці, щоб зробити вулиці безпечнішими для жінок';

(4) англ. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say* 'Економіка Великобританії погіршилася через «власні цілі» уряду, кажуть економісти';

(5) англ. *Boris Johnson paid more than £32,000 an hour for speech in US* ‘Борису Джонсону платять понад 32 000 фунтів стерлінгів за годину виступу в США’;

У прикладах вище подано англійськомовні розповідні заголовки. У першому розповідне речення є водночас цитатою, у другому випадку це розповідне речення, що починається з питального слова і є твердженням, у четвертому прикладі ми бачимо пряму мову, решта ж є звичайними розповідними реченнями.

(6) англ. *Budget 2022: Hunt accused of ‘shielding super-rich’* ‘Бюджет на 2022 рік: Ханта звинувачують у «кришуванні надбагатих»’;

(7) англ. *EU reversal of stance on loss and damage turns tables on China at Cop27* ‘Зміна позиції ЄС щодо втрат і збитків змінило позицію Китаю на Cop27’;

(8) англ. *Torture van found as suspected Israeli gang leader held in South Africa raid* ‘Під час затримання підозрюваного лідера ізраїльської банди було знайдено фургон для тортур’;

(9) англ. *Summit to be extended to Saturday as talks remain gridlocked* ‘Саміт буде продовжено до суботи, оскільки переговори залишаються в глухому куті’;

(10) англ. *Twitter outages spike after Musk shuts offices* ‘Після того, як Маск закрив офіси, збої в роботі Twitter різко зросли’;

Усі подані вище англійськомовні приклади є звичайними розповідними реченнями.

(11) англ. *The \$450bn screenshot that signals a thawing in China’s relations with West* ‘Скріншот у 450 мільярдів доларів, який свідчить про потепління у відносинах Китаю із Заходом’;

(12) англ. *Record fall in household incomes erases a decade of growth* ‘Рекордне падіння доходів домогосподарств перекреслює десятиліття зростання’;

(13) англ. *President Biden Is Turning 80. Experts Say Age Is More Than a Number.* ‘Президенту Байдену виповнюється 80. Експерти кажуть, що вік — це більше, ніж цифра.’;

(14) англ. *Trump Inquiries Remain Politically Charged, Despite Special Counsel* ‘Розслідування Трампа залишаються політичними, незважаючи на спеціального прокурора’;

(15) англ. *UN agrees climate fund for poorer countries but backs down on end to fossil fuels* ‘ООН погоджується створити кліматичний фонд для бідніших країн, але відмовляється від використання викопного палива’;

(16) англ. *UK Eurosceptics warn Sunak over Swiss-style trading relationship* ‘Британські євроскептики застерігають Сунака щодо торговельних відносин у швейцарському стилі’;

(17) англ. *Dollar tumbles from 20-year high as US inflation eases* ‘Долар падає з 20-річного максимуму на тлі зниження інфляції в США’;

Наведені вище англійськомовні приклади також є звичайними розповідними реченнями, що не містять у собі ані спонукальних висловлювань, ані питань.

(18) укр. *Україна може вступити в ЄС навіть без завершення війни – Стефанішина;*

(19) укр. *Вперше в історії міністр оборони Нової Зеландії прибув в Україну: про що говорив з Резніковим;*

(20) укр. *Боявся отримати ляпаса: експерт пояснив, чому Путін не поїхав на саміт G20;*

(21) укр. *У Польщі поки не знають, звідки була запущена ракета, яка впала у Пшеводуві – прем’єр;*

Особливістю деяких прикладів, що подані вище є те, що вони не лише являються розповідними реченнями, але і є водночас цитатами.

(22) укр. *У Генштабі пояснили, чому так часто оголошують повітряну тривогу;*

(23) укр. *Медведев заявив, що Київ – «російське місто», погрожує «повертати»;*

(24) укр. *Найбільшому столичному постачальнику тепла бракує пересувних котелень, закуплено менше чверті;*

(25) укр. *Чи мають українці право на компенсацію через відсутність мобільного зв'язку: позиції адвоката та мобільних операторів;*

В українськомовному прикладі вище можна помітити, що на початку заголовку стоїть питальне слово, що водночас є притаманним для англійськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу. Водночас як і в англійськомовних заголовках такого типу заголовки є розповідними реченнями.

(26) укр. *НБУ презентував пам'ятну медаль присвячену Херсону;*

(27) укр. *Франція передала Україні ЗРК Crotale;*

(28) укр. *Британія імпортувала нафти з РФ на понад £200 млн – ЗМІ;*

(29) укр. *Війська РФ посилюють позиції на сході та півдні – ISW;*

(30) укр. *У Кремлі почали готуватись до державного перевороту: там бояться гіпнозу та релігії – ЗМІ;*

Українськомовні приклади вище являються звичайними розповідними реченнями, водночас особливістю деяких з них є те, що надається іноземне джерело, з якого було взято інформацію.

(31) укр. *Зеленський повідомив, де на фронті – найбільш жорсткі бої;*

(32) укр. *У Польщі попрощались з другим чоловіком, якого вбила ракета: «Став жертвою війни проти України»;*

(33) укр. *Литва надасть Україні понад 2 мільйони євро для підтримки енергетичного сектору;*

(34) укр. *Grain from Ukraine та декларація про підтримку членства України в ЄС: Про що Зеленський говорив з прем'єром Бельгії;*

(35) укр. *Путін зустрівся з «фейковими» російськими матерями мобілізованих — ISW.*

Отримані кількісні дані по обидвох мовах наведено у таблиці 2.1 та таблиці 2.2 відповідно.

Таблиця 2.1

Частка розповідних речень у англійськомовних заголовках

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	41	42	49	48	44	44	269

Таблиця 2.2

Частка розповідних речень в українськомовних заголовках

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	50	50	48	49	50	50	297

2.1.2 Спонукальні речення. Спонукальний характер мають вкрай мало аналізованих заголовків, а саме 3,3% (10 од.) англійськомовних та 1% (3 од.) українськомовних, наприклад:

(36) англ. *Firms need to stop treating the vulnerable like cash cows* ‘Компанії повинні припинити ставитися до вразливих, як до дійних корів’;

(37) англ. *Joules, Made.com — watch out for those zombie stocks* ‘Joules, Made.com — стережіться цих зомбі-акцій’;

У прикладі вище автор заголовку спонукає, закликає та водночас попереджає читача про можливу пастку зазначених у ньому компаній.

(38) англ. *Woodford scandal: Time to ditch the firm that failed us* ‘Вудфордський скандал: час відмовитися від фірми, яка нас підвела’;

(39) англ. *Ministers must decide what industry needs, set out a strategy and stick to it* ‘Міністри мають вирішити, що потрібно галузі, визначити стратегію та дотримуватися її’;

У заголовку вище автор має чітку позицію: вимагає від міністрів рішень та стратегій для покращення галузі, про яку йдеться у статті. Спонування тут є очевидним.

(40) англ. *Nationwide warns of rise in bad loans as households feel pinch* ‘Nationwide попереджає про зростання проблемних кредитів, оскільки домогосподарства відчують скруту’;

(41) англ. *Take action to progress your climate change and sustainability agenda* ‘Вживайте заходів, щоб просувати програму щодо зміни клімату та сталого розвитку’;

У англійськомовному прикладі вище автор спонукає читачів вжити заходів для просування програми щодо змін клімату.

(42) англ. *The Tories must grasp the nettle of reform* ‘Торі повинні зрозуміти суть реформ’;

(43) англ. *Watch: Ukrainian saboteurs destroy two Ka-52 helicopters at Russian air base* ‘Дивіться: Українські диверсанти знищили два гелікоптери Ка-52 на російській авіабазі’;

(44) англ. *Rishi Sunak, With Elite Pedigree, Must Now Sell Britain on Austerity* ‘Ріші Сунак, з елітним родоводом, тепер повинен продати Британію на жорсткій економії’;

(45) англ. *Trade should play its part in saving the planet* ‘Торгівля має зіграти свою роль у порятунку планети’;

У прикладі заголовку вище, автор вважає, що торгівля повинна зіграти свою роль у порятунку планети, тим самим закликаючи до змін.

(46) укр. *Нам потрібна перемога, а не нічия, тому Європа не повинна йти на компроміси з власною безпекою — Кулеба*;

(47) укр. *Польща має бути готовою до інших падінь ракет внаслідок агресії РФ – Дуда*;

У двох українськомовних прикладах вище автор у ролі заголовків використовує цитати людей, що вже містять спонування у реченні.

(48) укр. *Україна має перемогти – Генштаб Польщі*;

Отримані кількісні дані по обидвох мовах наведено у таблиці 2.3 та таблиці 2.4 відповідно.

Таблиця 2.3

Частка спонукальних речень у англійськомовних заголовках

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	5	1	0	2	1	1	10

Таблиця 2.4

Частка спонукальних речень в українськомовних заголовках

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	TCH	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	0	0	2	1	0	0	3

2.1.3 Питальні речення. Питальні заголовки становлять 6,7% (20 од.) від усього англійськомовного емпіричного матеріалу, наприклад:

(49) англ. *Electric v petrol: which is cheapest?* ‘Електрика чи бензин: що найдешевше?’;

(50) англ. *Should the pension lifetime allowance be scrapped?* ‘Чи потрібно скасувати довічну пенсію?’;

В англійськомовному прикладі вище автор формує заголовок у вигляді питального речення і тим самим наstownує читача на роздуми. Такий тип заголовку покликаний заінтригувати та викликати бажання читати статтю.

(51) англ. *Does working from home make you more likely to get the sack?* ‘Чи збільшується ймовірність того, що вас звільнять, якщо ви працюєте з дому?’;

(52) англ. *How much is Matt Hancock being paid for I’m a Celebrity 2022?* ‘Скільки платять Метту Генкоку за «Я — знаменитість 2022»?’;

(53) англ. *Can the government win the next election during a recession?* ‘Чи може уряд виграти наступні вибори під час рецесії?’;

Приклади англійськомовних заголовків вище є питальними реченнями. Зазвичай автор використовує такий тип аби зацікавити читача та наштовхнути його на роздуми.

(54) англ. *What does inflation mean for you?* ‘Що для вас означає інфляція?’;

(55) англ. *What happened at Cop27 on day 11?* ‘Що сталося в Cop27 на 11 день?’;

(56) англ. *How Was Russia Able to Launch Its Biggest Aerial Attack on Ukraine?* ‘Як Росія змогла здійснити найбільший повітряний удар по Україні?’;

(57) англ. *Was This \$100 Billion Deal the Worst Merger Ever?* ‘Чи була ця угода на 100 мільярдів доларів найгіршим злиттям?’;

(58) англ. *What Is Next for the FTX Fallout?* ‘Що буде далі для FTX Fallout?’

(59) англ. *Will Turkey cut interest rates again despite roaring inflation?* ‘Чи Туреччина знову знизить процентні ставки, незважаючи на шалену інфляцію?’;

Приклади заголовків вище також гарно демонструють використання питальних речень, особливо, коли тема стосується майбутнього як для читача так і для країни, у якій він мешкає.

(60) англ. *Autumn Statement: A soft landing for higher earners?* ‘Осіння заява: м’яка посадка для тих, хто заробляє більше?’;

(61) англ. *Online calculator: how much is your pay rise really worth?* ‘Онлайн-калькулятор: скільки насправді коштує підвищення зарплати?’;

Приклад заголовку вище також являє собою питальне речення, тим самим інтригує читача та породжує бажання прочитати статтю.

Отримані кількісні дані наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Частка питальних речень у англійськомовних заголовках

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	3	7	1	0	5	4	20

Варто зазначити, що при аналізі українськомовної вибірки не було виявлено жодного заголовка, який би містив у собі питання. Таким чином відсоток заголовків українськомовного політико-економічного публіцистичного дискурсу, що містять питальне речення, дорівнює нулю.

Крім того, можливим є також варіант поєднання розповідного та питального речень (0,3%). Особливістю таких заголовків є те, що після надання стислої інформації у розповідному реченні, вони зацікавлюють читача, привертають його увагу та наштовхують на роздуми, викликані проблемним питанням. За своєю ж структурою, такі речення зазвичай прості та відносно короткі. Наприклад:

(62) англ. *I've seen what's on Hunter Biden's laptop. Why hasn't the rest of America?* 'Я бачив, що на ноутбучі Хантера Байдена. Чому не бачила решта Америки?';

Деякі заголовки містять у собі словосполучення із переносним значенням. У такому випадку вони беруться у лапки та трохи відрізняються візуально за своєю структурою. З цієї причини, ми виокремлюємо їх у іншу групу заголовків. Наприклад:

(63) англ. *Bank of England attacks economic failure ahead of 'austerity budget'* 'Банк Англії критикує економічний крах напередодні «бюджету жорсткої економії»';

(64) англ. *Poland says deadly missile strike 'accident' caused by Ukrainian stray* 'Польща вважає смертоносний ракетний удар «випадком», спричиненим українською стороною»;

У прикладі вище автор бере слово *accident* у лапки, тим самим наштовхуючи читача на роздуми, чи дійсно був це поодинокий удар та чи був він випадковим взагалі.

(65) англ. *'False solutions': scepticism over Saudi carbon capture plan* '«Помилкові рішення»: скептицизм щодо саудівського плану уловлювання вуглецю»;

(66) англ. *Britain suffering unique 'labour market shock' from wave of early retirement and long-term sickness, says Andrew Bailey* 'Британія зазнає унікального «шоку на ринку праці» через хвилю раннього виходу на пенсію та тривалої хвороби, каже Ендрю Бейлі»;

(67) англ. *Cryptocurrency market at risk of 'cascading contagion', warns Binance chief* 'Криптовалютний ринок під загрозою «каскадного зараження», попереджає керівник Binance»;

(68) англ. *'Complacent' Europe at risk of severe gas shortage next summer* '«Спокійний» Європі наступного літа загрожує серйозна нестача газу»;

У прикладі вище автор бере слово *complacent* у лапки, оскільки використовує іронію.

(69) англ. *The curious case of Britain's 'missing' banking jobs* 'Цікавий випадок «зниклих» банківських робочих місць у Британії»;

(70) укр. *Росія може втратити «ворота» експорту нафти – OSINT-аналітик*;

(71) укр. *«Кіготь-меч»: Туреччина здійснила операцію на півночі Сирії та Іраку у відповідь на теракт у Стамбулі*;

(72) укр. *У Міненерго спростували «панічні заяви»: ситуація складна, але контрольована*;

(73) укр. *Розвідка Британії помітила «покращення» у командуванні РФ*;

(74) укр. «Неприйнятний випад»: Москва образилася на недопуск Лаврова на зустріч ОБСЄ;

(75) укр. «Мирні переговори» від РФ: Подоляк нагадав про помилку 2014 року;

У прикладі українськомовного заголовка, що наданий вище, автор бере словосполучення *мирні переговори* у лапки, оскільки вживає його у переносному значенні також.

(76) укр. Мін'юст РФ вніс компанію Meta Цукерберга в «список екстремістів»;

2.2 Семіотико-семантичні типи заголовків

За основу для аналізу була обрана класифікація заголовків за М. І. Шостак, яка виділяє шість типів заголовків: заголовок-хроніка; заголовок-‘рухомий рядок’; заголовок-констатація, резюме; заголовок-цитата; заголовок тема-інтрига, сенсація; заголовок-гасло, заклик, звернення [75].

Серед проаналізованого матеріалу встановлено лише п'ять типів заголовків, що зустрічаються у обох аналізованих мовах, а саме: заголовок-хроніка; заголовок-констатація, резюме; заголовок-цитата; заголовок тема-інтрига, сенсація та заголовок-гасло, заклик, звернення. Отримані дані наведені у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Типи заголовків за класифікацією М. І. Шостак

Мова Тип заголовку	Англійська мова		Українська мова	
	Кількість одиниць (%)	Приклади	Кількість одиниць (%)	Приклади
Заголовок-хроніка	146 (48,7)	<i>11 years for Holmes in Theranos fraud case</i>	147 (49)	<i>У Казахстані стартували президентські вибори</i>
Заголовок-констатація, резюме	87 (29)	<i>My £30k fell down a Barclays hole</i>	47 (15,7)	<i>У Єврокомісії розповіли</i>

Продовження Табл. 2.6

1	2	3	4	5
				подробиці плану фінансування України на 18 млрд євро
Заголовок-цитата	1 (0,3)	<i>'Yes, I earn £50k a month, but most of it is accounted for'</i>	27 (9)	Росія вже випустила по Україні понад 4700 ракет – Зеленський
Заголовок тема- інтрига, сенсація	56 (18,7)	<i>The West's bean counters are guilty of a great white lie</i>	78 (26)	Подольак розповів, яка зброя необхідна Україні, щоб наблизити перемогу
Заголовок-гасло, заклик, звернення	10 (3,3)	<i>The Tories must grasp the nettle of reform</i>	1 (0,3)	Україна має перемогти – Генштаб Польщі
Заголовок-‘рухомий рядок’	0 (0)		0 (0)	
Всього	300 (100)		300 (100)	

2.2.1 Заголовок-хроніка. Результати аналізу емпіричного корпусу дослідження демонструють, що за кількісним показником більш ніж половина емпіричного матеріалу відноситься до типу заголовок-хроніка, а саме 48,7 % (146 од.) англійськомовних та 49% (147 од.) українськомовних прикладів. Наприклад:

(77) англ. *11 years for Holmes in Theranos fraud case* ‘11 років для Холмс у справі про шахрайство Theranos’;

(78) англ. *FTX chief 'transferred assets to Bahamas'* 'Глава FTX «перевів активи на Багамські острови»';

(79) англ. *Intertek faces testing times as consumers cut back on spending* 'Intertek переживає важкі часи, оскільки споживачі скорочують витрати';

(80) англ. *Tory MPs call on Jeremy Hunt to cut fuel tax in autumn Budget* 'Депутати Торі закликають Джеремі Ганта знизити податок на пальне в осінньому бюджеті';

(81) англ. *Jeremy Hunt insists 'no decision' made on raising fuel duty by 23%* 'Джеремі Хант наполягає на тому, щоб рішення про підвищення мита на паливо на 23% «не було прийнято»';

У прикладах англійськомовних заголовків вище, ми бачимо, що подана ключова, найважливіша інформація, про яку йтиметься у подальшому тексті статті. Лише основні факти, усе чітко та зрозуміло. Дані приклади повністю відповідають заголовку-хроніці.

(82) англ. *Border Force and Home Office staff prepare to go on strike* 'Співробітники прикордонної служби та міністерства внутрішніх справ готуються до страйку';

(83) англ. *Cop27 president bemoans slow negotiations saying some countries failing to address urgency of climate crisis* 'Президент Cop27 скаржиться на повільні переговори, кажучи, що деякі країни не розуміють нагальності кліматичної кризи';

(84) англ. *Pro-Bolsonaro truck drivers threaten new road blockades in Brazil* 'Водії вантажівок, які прихильні до Болсонаро, погрожують новими блокуваннями доріг у Бразилії';

(85) англ. *Quebec man charged with terrorism over alleged Haiti coup plot* 'Чоловіка з Квебеку звинувачують у тероризмі через змову про державний переворот на Гаїті';

(86) англ. *Britain suffering unique 'labour market shock' from wave of early retirement and long-term sickness, says Andrew Bailey* 'Британія зазнає

унікального «шоку на ринку праці» через хвилю раннього виходу на пенсію та тривалої хвороби, каже Ендрю Бейлі»;

У англійськомовних прикладах політико-економічного публіцистичного дискурсу вище автор також надає лише важливу інформацію: факти, події та їхні наслідки.

(87) англ. *Rishi Sunak vows to 'call out' Vladimir Putin at G20 summit* 'Ріші Сунак обіцяє «викликати» Володимира Путіна на саміті G20»;

(88) англ. *FTX founder's \$16bn fortune wiped out as crypto exchange files for bankruptcy* 'Статки засновника FTX у розмірі 16 мільярдів доларів зникли під час банкрутства криптобіржі»;

(89) англ. *Georgia Senate Rivals, With Little Time to Spare, Sprint Toward Runoff* 'Конкуренти в Сенаті Джорджії, маючи небагато вільного часу, мчать до другого туру»;

(90) англ. *The Battle Over It Remains*. 'Боротьба за це залишається.»;

(91) англ. *Democratic Centrists Lament Missed Opportunities to Keep the House* 'Демократичні центристи скаргуються на втрачені можливості зберегти будинок»;

(92) англ. *Labour is committed to maintaining financial stability* 'Праця прагне підтримувати фінансову стабільність»;

(93) англ. *Inflation remains the key fight for your finances* 'Інфляція залишається основною боротьбою за ваші фінанси»;

(94) англ. *Votes for rent as Autumn Statement squeezes younger workers* 'Голоси за оренду у час, коли осіння заява притискає молодших працівників»;

(95) укр. *Путін втрачає позиції на світовій арені – ЗМІ*;

В українськомовному прикладі вище надається факт, основна інформація без деталей, що також є особливістю заголовку-хроніки.

(96) укр. «Захистимо Україну і свободу»: Зеленський і Сунак оглянули у Києві знищену військову техніку РФ;

(97) укр. «Панував хаос»: у Росії звинуватили Польщу в нанесенні «непоправної шкоди» ОБСЄ;

(98) укр. У районі ЗАЕС прогрімало понад 10 вибухів, пошкоджено будівлі – МАГАТЕ;

(99) укр. У Росії демонстративно затримали двох солдатів: відмовилися їхати на війну;

(100) укр. Глава Пентагону заявив про ризики поширення ядерної зброї через вторгнення РФ в Україну;

У прикладах вище автор у розповідній формі інформує читача про найважливіші події та їх наслідки.

(101) укр. МАГАТЕ повідомляє про десятки вибухів в районі ЗАЕС: станція знову на межі ядерної аварії;

(102) укр. Окупанти звільнили свого ж «мера» Енергодара і заборонили перебувати на території області: зазіхнув на святе;

(103) укр. В Естонії також можливі збої в постачанні електроенергії через Росію;

(104) укр. У Казахстані стартували президентські вибори;

(105) укр. У РФ демонстративно затримали двох солдатів за відмову їхати на війну;

У поданих вище українськомовних прикладах ми також можемо бачити заголовки, що відповідають характеристиці заголовку-хроніки, оскільки надається лише ключова інформація.

(106) укр. У Грузії спростували інформацію про отруєння Саакашвілі;

(107) укр. Падіння ракети у Польщі: прем'єр-міністр прокоментував записи камер прикордонної служби;

(108) укр. Еківоки в різні боки: дипломат пояснив позицію Ердогана щодо падіння ракет в Польщі;

(109) укр. Червона лінія у відносинах США та Китаю: Сі Цзіньпін попередив Байдена щодо Тайваню;

(110) укр. Люблінський трикутник: до Києва прибули голови урядів Литви та Польщі, оприлюднено спільну заяву;

У прикладі вище автор констатує факти, інформує читача про головні події. Приклади такого типу є звичайними заголовками-хроніками.

(111) укр. *Байден закликав шанувати пам'ять жертв Голодоморів;*

(112) укр. *Депутати від «Слуги народу» проіспектують роботу «пунктів незламності» у Києві — Арахамія;*

На окрему увагу заслуговує той факт, що серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше заголовків даного типу зустрічаються у The Independent та The Guardian, у той час, як у The Times вони трапляються доволі рідко. Детальні дані наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Заголовок-хроніка у англійськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	13	30	31	19	28	25	146

В українськомовних виданнях заголовок-хроніка найчастіше зустрічається у Кореспондент.net та Українська правда, у той час, як у ТСН вони трапляються утричі рідше. Детальні дані наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Заголовок-хроніка в українськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	24	34	17	32	13	27	147

2.2.2 Заголовок-констатація, резюме. За кількісним показником третина емпіричного матеріалу англійськомовних видань політико-економічного

публіцистичного дискурсу відноситься до типу заголовків-констатація, резюме та складає 29% (87 од.). Що ж стосується українськомовних видань, цей показник є нижчим та складає 15,7% (47 од.). Наприклад:

(113) англ. *My £30k fell down a Barclays hole* ‘Мої 30 тисяч фунтів стерлінгів впали в діру Barclays’;

(114) англ. *Mini-budget ‘would have scuppered’ £800m Landsec office deal* ‘Міні-бюджет «зірвав би» офісну угоду Landsec на 800 мільйонів фунтів стерлінгів’;

В англійськомовному прикладі поданому вище, автор побічно розповідає про подію, не надає прямих оцінок. Саме такими є особливості заголовку-констатації, резюме.

(115) англ. *Oasis and Warehouse’s creditors wiped out* ‘Кредитори Oasis і Warehouse знищені’;

(116) англ. *Budget 2022: Hunt accused of ‘shielding super-rich’* ‘Бюджет на 2022 рік: Ханта звинувачують у «кришуванні надбагатих»’;

(117) англ. *Bank of England attacks economic failure ahead of ‘austerity budget’* ‘Банк Англії критикує економічний крах напередодні «бюджету жорсткої економії»’;

(118) англ. *Jeremy Hunt statement sets scene for ‘grim’ fall in living standards* ‘Заява Джеремі Ханта створює сцену для «похмурого» падіння рівня життя’;

(119) англ. *Inquiry into worst Channel disaster for 30 years fails to contact victims’ families* ‘Розслідування найстрашнішої катастрофи на Ла-Манше за 30 років не зв’язується з родинами жертв’;

У прикладі заголовку вище автор побічно оповідає про подію у іронічній формі не надаючи особливих деталей, тим самим спонукає читача прочитати статтю. Це типовий заголовок-констатація, резюме.

(120) англ. *Russia-Ukraine war at a glance: what we know on day 269 of the invasion* ‘Коротко про російсько-українську війну: що ми знаємо на 269 день вторгнення’;

(121) англ. *'World is watching' Qatar, warns Peter Tatchell at London embassy protest* «Світ спостерігає» за Катаром, попереджає Пітер Тетчелл під час протесту перед посольством у Лондоні»;

(122) англ. *Record fall in household incomes erases a decade of growth* «Рекордне падіння доходів домогосподарств перекреслює десятиліття зростання»;

(123) англ. *Cryptocurrency market at risk of 'cascading contagion', warns Binance chief* «Ринок криптовалют під загрозою «каскадного зараження», попереджає керівник Binance»;

(124) англ. *Europe has picked a side in the new Cold War – China* «Європа вибрала сторону в новій холодній війні – Китай»;

(125) англ. *Kari Lake Claims Her Voters Were Disenfranchised. Her Voters Tell a Different Story.* «Карі Лейк стверджує, що її виборці були позбавлені виборчих прав. Її виборці розповідають іншу історію.»;

У прикладах вище не надаються конкретні чіткі факти, лише побічні деталі, що є однією з ключових особливостей заголовку-констатації, резюме.

(126) англ. *In New Special Counsel, a Prosecutor Schooled in Corruption Cases* «У нового радника – прокурор у справах про корупцію»;

(127) англ. *Former Anti-Abortion Leader Alleges Another Supreme Court Breach* «Колишній лідер проти абортів заявляє про чергове порушення Верховного суду»;

(128) англ. *Verdicts roll in on Autumn Statement: no jam today and no jam tomorrow* «Вердикти осінньої заяви: без варення сьогодні і без варення завтра»;

(128) англ. *Latin Americans fight it out to lead scandal-hit development bank* «Латиноамериканці борються, щоб очолити скандальний банк розвитку»;

(130) англ. *Jeremy Hunt offers no jam today and none tomorrow* «Джеремі Хант не пропонує варення сьогодні і завтра»;

(131) укр. *Ставка головнокомандуючого: Зеленський заінтригував планами щодо деокупації України;*

В українськомовному прикладі вище, автор прямо інтригує читача побічно описуючи подію, про яку йтиметься у статті та тим самим спонукає його до читання.

(132) укр. *Відео з «розстріляними полоненими»: омбудсмен повідомив про воєнний злочин РФ;*

(133) укр. *Росіяни скаржаться на зростання депресії – але не через війну, а через мобілізацію;*

(134) укр. *У Єврокомісії розповіли подробиці плану фінансування України на 18 млрд євро;*

(135) укр. *В Мінекономіки порахували кількість українців, які втратили роботу через війну;*

(136) укр. *Встановлення генераторів електроенергії: українці помітили проблеми раніше влади, зареєстровано петицію;*

В українськомовних прикладах вище автор не надає детальних цифр чи даних щодо сум, які люди втрати у наслідок війни, або ж яка саме проблема виникла з генераторами, він лише інтригує та побічно описує наявність таких проблем та фактів. Це є типовим для заголовків-резюме, констатацій.

(137) укр. *Нацбанк повідомив, як зросли ставки за кредитами та депозитами;*

(138) укр. *Маск вирішив розблокувати акаунт Трампа у Twitter;*

(139) укр. *Tesla масово відкликає автомобілі у США;*

(140) укр. *У Метінвесті заявили про новий спосіб виробництва броньованої сталі;*

(141) укр. *Польща відмовила у візах російській делегації для участі у сесії ПА ОБСЄ;*

(142) укр. *Війська НАТО не збираються воювати проти Росії – Пентагон;*

(143) укр. *Зеленський повідомив, де в Україні – найскладніша ситуація зі світлом і що роблять для відновлення;*

У прикладі заголовку вище автор також не називає точних місць та міст, лише повідомляє читача, що такий перелік існує, але щоб його побачити, потрібно прочитати статтю повністю.

(144) укр. *Грета Тунберг та її однодумці подали судовий позов проти шведської держави;*

(145) укр. *Мін'юст РФ вніс компанію Meta Цукерберга в «список екстремістів»;*

(146) укр. *Реформувати ООН та виключити з організації Росію — у парламенті зареєстрували законопроект;*

Варто зазначити, що серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше заголовків-констатацій, резюме зустрічаються у The Telegraph та The Times, у той час, як у The New York Times вони трапляються доволі рідко. Детальні дані наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Заголовок-констатація, резюме у англійськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	18	10	16	24	8	11	87

В українськомовних виданнях заголовок-констатація, резюме використовується помітно рідше, ніж у виданнях політико-економічного публіцистичного дискурсу англійськомовних видань. Тим не менш, найчастіше такий тип заголовків зустрічається у виданнях Дзеркало тижня та Суспільне, у той час, як у виданні Уніан такий заголовок трапився лише один раз. Детальні дані наведено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

**Заголовок-констатація, резюме в українськомовних публіцистичних
виданнях**

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспон дент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	1	5	12	8	10	11	47

2.2.3 Заголовок-цитата. Проаналізувавши увесь емпіричний матеріал дослідження, стало очевидно, що заголовок-цитата не користується популярністю у англійськомовних та українськомовних виданнях політико-економічного публіцистичного дискурсу. Як наслідок, відсоток заголовків такого типу є дуже низьким: 0,3% (1 од.) серед англійськомовних матеріалів та 9% (27 од.) серед українськомовних. Наприклад:

(147) англ. *‘Yes, I earn £50k a month, but most of it is accounted for’* ‘«Так, я заробляю 50 тисяч фунтів стерлінгів на місяць, але більшу частину це враховано»’;

(148) укр. *«Припини цю війну, виведи свої війська»*: Шольц публічно звернувся до Путіна;

(149) укр. *Війна може закінчитися раніше, ніж Україна військовим шляхом звільнить свої території* – Подоляк;

(150) укр. *Подоляк: Росія не просто так руйнує об’єкти інфраструктури*;

(151) укр. *Українські морпіхи втекли з полону окупантів* – нардеп;

(152) укр. *Україна отримала від Франції зенітні системи Crotale для захисту неба* – міністр;

В українськомовних прикладах вище ми можемо бачити, що слова у заголовках є цитатами та водночас імена людей, яким вони належать.

(153) укр. *Росія вже випустила по Україні понад 4700 ракет* – Зеленський;

(154) укр. *Щоб не допустити блеауту, центральній владі варто зосередитися на фінансуванні і закупівлі обладнання для громад – Слобожан;*

(155) укр. *У 17 регіонах України зберігається важка ситуація з електропостачанням – Зеленський;*

(156) укр. *Будь-який об'єм озброєння з Ізраїлю має велике значення для України – посол Корнійчук;*

(157) укр. *«Ті, що ведуть таємні перемовини з Патрушевим чи Наришкіним, не є реальними друзями України» – американський політик;*

(158) укр. *Понад 90% російських втрат – це результат ефективної роботи української артилерії — полковник ЗСУ;*

У двох українськомовних прикладах заголовків вище не вказано точне ім'я людини, якій належить цитата. У будь-якому випадку, цитата передає точний зміст того, що було сказано, а тому в українських ЗМІ заголовки такого типу зустрічаються доволі часто.

(159) укр. *ЄС пришвидшить постачання в Україну генераторів і трансформаторів — фон дер Ляєн;*

(160) укр. *Надання Україні ЗРК Patriot не потребує схвалення НАТО — Столтенберг;*

(161) укр. *МАГАТЕ розширить допомогу українським АЕС — Гроссі;*

В українськомовних виданнях заголовок-цитата використовується помітно частіше, ніж у виданнях політико-економічного публіцистичного дискурсу англійськомовних видань, хоча відсоток таких заголовків і є відносно малим у порівнянні з іншими видами заголовків. Тим не менш, заголовки-цитати зустрічається у всіх аналізованих виданнях, окрім Кореспондент.net. Детальні дані наведено у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Заголовок-цитата в українськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	5	8	5	0	4	5	27

2.2.4 Заголовок тема-інтрига, сенсація. Аналіз емпіричного корпусу дослідження демонструє, що за кількісним показником відсоток матеріалу англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу, що відноситься до типу заголовків тема-інтрига, сенсація складає 18,7% (56 од.) у той час, як в українськомовних виданнях цей показник є більшим – 26% (78 од.). Наприклад:

(162) англ. *How crypto billionaire's stardust vanished in an instant* ‘Як зірковий пил криптомільярдера зник в одну мить’;

(163) англ. *Joy and anger in Kherson: three days that changed the war* ‘Радість і гнів у Херсоні: три дні, які змінила війна’;

(164) англ. *The only consolation is that at least we know where we stand* ‘Єдиною втіхою є те, що принаймні ми знаємо, де ми стоїмо’;

(165) англ. *What does the Autumn Budget mean for house prices?* ‘Що означає осінній бюджет для цін на житло?’;

(166) англ. *What is inflation and what is its current rate in the UK and Europe* ‘Що таке інфляція та який її поточний рівень у Великобританії та Європі?’;

В англійськомовних прикладах вище автор вказує на факт, не розкриваючи його повністю, зацікавлюючи і спонукаючи читати статтю.

(167) англ. *The reaction to Trump's announcement wasn't what he'd hoped — at all. What a shame* ‘Реакція на заяву Трампа була зовсім не такою, на яку він сподівався. Який сором’;

(168) англ. *Malaysia's TikTok election: under-21s head to polls for first time* ‘Вибори TikTok у Малайзії: молоді до 21 року вперше йдуть на вибори’;

(169) англ. *In eastern Poland, Putin's war has turned former enemies into friends* ‘У східній Польщі війна Путіна перетворила колишніх ворогів на друзів’;

(170) англ. *What happened at Cop27 on day 11?* ‘Що сталося в Cop27 на 11 день?’;

(171) англ. *The West's beancounters are guilty of a great white lie* ‘Західні прилавки винні у великій білій брехні’;

(172) укр. *Скандал у Національному олімпійському комітеті: міністр пояснив, як Шуфрич опинився у складі НОК;*

(173) укр. *Зеленський пояснив, що необхідно для настання справжнього миру в Україні;*

(174) укр. *Фіндопомога від ЄС на 2023 рік під загрозою: Орбан обіцяє ставити палиці в колеса;*

(175) укр. *Британія імпортувала нафти з РФ на понад £200 млн, офіційно не вважаючи її російською – The Times;*

(176) укр. *Путін перетворить заморожену війну в Україні на бомбу уповільненої дії – Кулеба;*

В українськомовних прикладах вище вказує на факт, не розкриваючи його повністю, зацікавлюючи читача.

(177) укр. *Нове ІПСО від Кремля по відключенням світла: пишуть українською і супроводжують плаксивими смайликами;*

(178) укр. *Відновлення житла після бомбардувань: в Україні багато держкомпаній та програм з іпотеки, а люди самі ремонтують будинки – експерт;*

(179) укр. *Вихід на пенсію: чи можна підтвердити пільговий стаж при ліквідації підприємства;*

(180) укр. *У ПриватБанку назвали величезну суму, яку зняли українці в банкоматах з початку року;*

(181) укр. *Світові ціни на нафту стрімко знизилися*

(182) укр. *У ЄС падають ціни на газ – ЗМІ;*

(183) укр. *«Зернову угоду» продовжено: що вона несе Україні і світу;*

Варто зазначити, що серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше заголовків типу тема-інтрига, сенсація зустрічаються у The Times, The New York Times та The Financial Times, у той час, як у The Guardian та The Telegraph вони трапляються рідко. Детальні дані наведено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

**Заголовок тема-інтрига, сенсація у англійськомовних
публіцистичних виданнях**

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	13	9	3	5	13	13	56

В українськомовних заголовках виданнях тема-інтрига, сенсація найчастіше зустрічається у Уніан та ТСН, у той час, як у Українська правда та Суспільне вони трапляються вдвічі рідше. Детальні дані наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

**Заголовок тема-інтрига, сенсація в українськомовних
публіцистичних виданнях**

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	20	3	16	9	23	7	78

2.2.5 Заголовок-гасло, заклик, звернення. Частка заголовків-гасел, закликів та звернень виявилась дуже малою як у англійськомовних та і в українськомовних виданнях політико-економічного публіцистичного дискурсу. У першому випадку це 3,3% (10 од.) від усього аналізованого емпіричного матеріалу, у другому випадку це лише 0,3% (1 од.). Наприклад:

(184) англ. *Firms need to stop treating the vulnerable like cash cows* ‘Компанії повинні припинити ставитися до вразливих, як до дійних корів’;

(185) англ. *Joules, Made.com — watch out for those zombie stocks* ‘Joules, Made.com — стережіться цих зомбі-акцій’;

(186) англ. *Woodford scandal: Time to ditch the firm that failed us* ‘Вудфордський скандал: час відмовитися від фірми, яка нас підвела’;

(187) англ. *Ministers must decide what industry needs, set out a strategy and stick to it* ‘Міністри мають вирішити, що потрібно галузі, визначити стратегію та дотримуватися її’;

(188) англ. *Take action to progress your climate change and sustainability agenda* ‘Вживайте заходів, щоб просувати програму щодо зміни клімату та сталого розвитку’;

(189) англ. *The Tories must grasp the nettle of reform* ‘Торі повинні зрозуміти суть реформ’;

(190) англ. *Watch: Ukrainian saboteurs destroy two Ka-52 helicopters at Russian air base* ‘Дивіться: Українські диверсанти знищили два гелікоптери Ка-52 на російській авіабазі’;

(191) англ. *Rishi Sunak, With Elite Pedigree, Must Now Sell Britain on Austerity* ‘Ріші Сунак, з елітним родоводом, тепер повинен продати Британію на жорсткій економії’;

(192) укр. *Україна має перемогти – Генштаб Польщі*;

В українськомовних виданнях заголовок-гасло, заклик, звернення зустрічається лише раз у виданні Кореспондент.net, у той час, як серед англійськомовних видань більшість цих заголовків зустрічається у The Times. Детальні дані англійськомовних заголовків наведено нижче у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Заголовок заголовок-гасло, заклик, звернення в англійськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	5	1	0	2	1	1	10

Особливістю українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу є те, що при аналізі зустрічаються також приклади, коли поєднується 2 типи заголовків водночас. Під час детального аналізу емпіричного матеріалу такими типами стали заголовок-цитата у поєднанні із заголовком-гаслом, закликком та зверненням. Наприклад:

(193) укр. *«Припини цю війну, виведи свої війська»*: Шольц публічно звернувся до Путіна;

(194) укр. *Президент Естонії: Захід не повинна лякати поразка Росії*;

(195) укр. *Щоб не допустити блекауту, центральній владі варто зосередитися на фінансуванні і закупівлі обладнання для громад – Слобожан*;

(196) укр. *Нам потрібна перемога, а не нічия, тому Європа не повинна йти на компроміси з власною безпекою* — Кулеба;

(197) укр. *Польща має бути готовою до інших падінь ракет внаслідок агресії РФ* – Дуда;

При аналізі англійськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу такої особливості не виявлено.

Заголовок-‘рухомий рядок’ є доволі рідкісним явищем у публіцистичному дискурсі. Оскільки його ключовою особливістю та ціллю є привернути увагу читача, він може використовуватися лише у рідкісних випадках, у іншому ж разі читач звикає до його вигляду та не звертає належної уваги до його особливості у майбутньому.

Під час роботи з емпіричним матеріалом дослідження заголовки такого типу не траплялися.

Висновки до розділу 2

Аналіз типології англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку ХХІ-го століття надав підстави для таких висновків:

1. Відповідно до комунікативної мети заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу відповідають типам речень, а саме: розповідним, спонукальним та питальним.

2. За результатами аналізу емпіричного матеріалу, майже усі заголовки у обох аналізованих мовах є розповідними, а частка питальних та спонукальних заголовків у англійськомовних виданнях є вищою, ніж в українськомовних.

3. За семіотико-семантичною типологією серед проаналізованого матеріалу виявлено та встановлено лише п'ять типів заголовків, що зустрічаються у обох аналізованих мовах, а саме: заголовок-хроніка; заголовок-констатація, резюме; заголовок-цитата; заголовок тема-інтрига, сенсація та заголовок-гасло, заклик, звернення.

4. Більш ніж половина емпіричного матеріалу у англійській та українській мовах відноситься до типу заголовок-хроніка. Заголовок-констатація, резюме зустрічається вдвічі частіше у англійській мові, аніж в українській. Заголовок тема-інтрига, сенсація має вищий показник серед українськомовних заголовків, в той час, як заголовок-цитата є характерним для українськомовного політико-економічного дискурсу. Заголовок-гасло, заклик, звернення складає найменшу частину від заголовків обох аналізованих мов.

5. Заголовок-‘рухомий рядок’ є доволі рідкісним явищем у публіцистичному дискурсі. Під час роботи з емпіричним матеріалом дослідження заголовки такого типу не траплялися.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ АНГЛІЙСЬКО- ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗАГОЛОВКІВ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПОЧАТКУ ХХІ-ГО СТОЛІТТЯ

Граматичні особливості заголовків чітко відображаються на їхній структурі. Таким чином, відповідно до класифікації А. М. Коваленка [] на структурному рівні англійсько- та українськомовні заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу можна поділити на такі три групи: прості, складні та заголовки парцеляти.

3.1 Прості заголовки

За результатами дослідження у обидвох аналізованих мовах більше половини складають прості заголовки – 52,7% (159 од.) англійськомовних та 59,7% (179 од.) українськомовних. Менше половини – це складні заголовки, які складають 43,3% (129 од.) серед англійськомовних та 39,3% (118 од.) серед українськомовних відповідно. Парцельовані заголовки представляють лише 4% (12 од.) англійськомовних та 1% (3 од.) українськомовних. Отримані дані наведені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Типи заголовків за їх структурою

Мова Тип заголовку	Англійська мова		Українська мова	
	Кількість (%)	Приклади	Кількість (%)	Приклади
Простий	159 (52,7)	<i>Santander boss hits out at bank windfall taxes</i>	179 (59,7)	<i>У Нацбанку дали прогноз щодо програми МВФ</i>
Складний	129 (43,3)	<i>Russia Raises Hopes for Griner's Release, but U.S. Says It's Just Talk</i>	118 (39,3)	<i>Кулеба відреагував на сюжет пропагандистів, у якому вони</i>

Продовження Табл. 3.1

1	2	3	4	5
				закликали продовжувати бити по критичній інфраструктурі
Парцельований	12 (4)	<i>I've seen what's on Hunter Biden's laptop. Why hasn't the rest of America?</i>	3 (1)	Німеччина надасть 9 млн євро агросектору України. На що підуть гроші
Всього	300		300	

До простих заголовків відносяться ті, що складаються лише з одного простого речення, тобто містять у собі лише одну граматичну основу. Наприклад:

(198) англ. *Santander boss hits out at bank windfall taxes* ‘Керівник Сантандера обурюється податковими надходженнями банків’;

(199) укр. *У Мінреінтеграції розповіли про ситуацію із соціальними виплатами на деокупованих територіях*;

Варто зазначити, що прості заголовки представлені двома типами речень: односкладними та двоскладними.

3.1.1 Прості односкладні заголовки. За кількісним показником прості односкладні заголовки виражають дуже малу частину емпіричного матеріалу – 7,5% (12 од.) серед англійськомовних та 6,1% (11 од.) серед українськомовних від усіх простих заголовків, наприклад:

(200) англ. *Your three-minute digest* ‘Ваш трихвилинний дайджест’;

(201) англ. *The FT's quick guide to the Autumn Statement* ‘Короткий довідник FT до осінньої заяви’;

(202) англ. *New England 'importing European prices' in looming gas supply crunch* 'Нова Англія «імпортує європейські ціни» в умовах загрозової кризи поставок газу»;

(203) укр. *Чи час Україні говорити з Росією? «Nuts!»*;

(204) укр. *У ДТЕК спростували заклик щодо виїзду цивільних з України заради економії електрики*;

(205) укр. *У Мінреінтеграції розповіли про ситуацію із соціальними виплатами на деокупованих територіях*;

При аналізі емпіричного матеріалу було виявлено обидва види простих односкладних заголовків: прості дієслівні та прості іменні заголовки.

Односкладні прості дієслівні заголовки складають лише 16,7% (2 од.) англійськомовних, але 72,7% (8 од.) українськомовних прикладів, наприклад:

(206) англ. *Hunting Russian collaborators in Kherson with the soldier who knows all the secrets* 'Полювання на російських колабораціоністів у Херсоні з солдатом, який знає всі таємниці»;

(207) англ. *How to get a job in your seventies* 'Як влаштуватися на роботу в сімдесят»;

(208) укр. *У Мінекономіки підраховали збитки від ракетної атаки 15 листопада*;

(209) укр. *У ДТЕК закликали українців розглянути можливість виїзду з країни*;

(210) укр. *На COP27 вирішили створити фонд компенсації кліматичних збитків*;

(211) укр. *У Нацбанку дали прогноз щодо програми МВФ*;

(212) укр. *В Акордбанку заявили про переведення семизначної суми на флот морських дронів*;

Відповідно, односкладні прості іменні заголовки складають 83,3% (10 од.) англійськомовних та 27,3% (3 од.) українськомовних матеріалів, наприклад:

(213) англ. *Another tax blow for landlords* 'Ще один податковий удар для орендодавців»;

(214) англ. *Headwinds that could blow Hunt off course* ‘Зустрічний вітер, який може збити Ханта з курсу’;

(215) англ. *Russia’s invasion of Ukraine in maps* ‘Вторгнення Росії в Україну на картах’;

(216) англ. *Letter from Belgrade* ‘Лист з Белграда’;

(217) укр. *Путін все більш ізольований на світовій арені*;

(218) укр. *У металургійній галузі України серйозні проблеми – Метінвест*;

Таким чином, однією з особливостей граматичної структури є поширеність простих односкладних іменних заголовків у англійськомовному політико-економічному дискурсі та простих односкладних дієслівних заголовків в українськомовному.

На окрему увагу заслуговує також той факт, що серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше простих односкладних заголовків зустрічається у *The Times* та *The Financial Times*, у той час, як у *The Independent*, *The Guardian* та *The New York Times* їх немає взагалі. Детальні дані наведено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Прості односкладні заголовки у англійськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	6	0	0	1	0	5	12

В українськомовних виданнях заголовки такого типу найчастіше зустрічається у *Кореспондент.net* та *Дзеркало тижня*, у той час, як в *Уніан* вони цілком відсутні. Детальні дані наведено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

**Прості односкладні заголовки в українськомовних публіцистичних
виданнях**

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспон дент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	0	1	4	4	1	1	11

3.1.2 Прості двоскладні заголовки. На відміну від односкладних простих заголовків, двоскладні прості складають майже увесь емпіричний матеріал – це 92,5% (147 од.) англійськомовних та 93,9% (168 од.) українськомовних заголовків. Наприклад:

(219) англ. *Santander boss hits out at bank windfall taxes* ‘Керівник Сантандера обурюється податковими надходженнями банків’;

(220) англ. *UK Eurosceptics warn Sunak over Swiss-style trading relationship* ‘Британські євроскептики застерігають Сунака щодо торговельних відносин у швейцарському стилі’;

(221) англ. *Middle Powers are reshaping geopolitics* ‘Середні держави змінюють геополітику’;

(222) англ. *Eurozone edges away from risk of deep winter recession* ‘Єврозона відходить від ризику глибокої зимової рецесії’;

(223) англ. *North Korea fires suspected ICBM into waters off Japan* ‘Північна Корея випустила ймовірні міжконтинентальні балістичні ракети у води біля Японії’;

(224) англ. *US watchdogs play blame game over FTX demise* ‘Американські спостерігачі грають у звинувачення через припинення FTX’;

(225) англ. *Covid's uncounted geopolitical toll* ‘Незліченні геополітичні втрати від Covid’;

(226) англ. *Elon Musk Gives Twitter Employees a Deadline to Stay or Leave* ‘Ілон Маск дає працівникам Twitter крайній термін, щоб залишитися або піти’;

(227) англ. *France Urges U.S. to Change 'Made in America' Electric Car Policy* ‘Франція закликає США змінити політику «Зроблено в Америці» щодо електромобілів»;

(228) англ. *Elizabeth Holmes's Fraud Sentence Will Send a Message One Way or Another* ‘Вирок про шахрайство Елізабет Холмс так чи інакше надішле повідомлення»;

(229) укр. *В Україні через війну щонайменше 5 мільйонів людей втратили роботу* — Мінекономіки;

(230) укр. *Норвегія надасть Україні майже 200 мільйонів доларів для закупівлі газу*;

(231) укр. *З початку війни уряд залучив від продажу облігацій 186,3 млрд грн* — НБУ;

(232) укр. *Україна хоче збільшити плату за транзит російської нафти*;

(233) укр. *Мінфін назвав суму надходжень від продажу військових облігацій*;

(234) укр. *Зеленський закликав світ допомогти в реалізації 10 пунктів «української формули миру»*;

(235) укр. *ППО України посилить американський ракетний комплекс Hawk*;

(236) укр. *Україна та союзники планують побудувати повітряний щит для захисту від російських ракет*;

(237) укр. *Війну проти України підтримує 75% громадян Росії* – ГУР;

(238) укр. *Шольц публічно закликав Путіна закінчити війну і вивести усі війська із України*;

Серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше простих двоскладних заголовків зустрічається у *The New York Times* та *The Financial Times*, у той час, як у *The Guardian* їх значно менше. Детальні дані наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

**Прості двоскладні заголовки у англійськомовних публіцистичних
виданнях**

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	26	21	17	26	30	27	147

В українськомовних виданнях заголовки такого типу найчастіше зустрічається у Українська правда, Кореспондент.net та Суспільне, у той час, як в ТСН та Дзеркало тижня вони трапляються рідше. Детальні дані наведено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

**Прості двоскладні заголовки в українськомовних публіцистичних
виданнях**

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспон дент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	25	33	19	42	16	33	168

3.2 Складні заголовки

До складних заголовків відносяться ті заголовки, які складаються з двох та більше речень, тобто містять кілька граматичних основ. В залежності від зв'язку, такі заголовки представлені двома типами складених речень – сполучниковими (складносурядними та складнопідрядними) та безсполучниковими.

За кількісним показником, складносурядні речення складають лише 8,5% (11 од.) у англійській та 2,5% (3 од.) українській мовах, в той час як складнопідрядних 59,7% (77 од.) серед англійськомовних та 19,5% (23 од.)

серед українськомовних прикладів. Безсполучникові складні речення зустрічаються у 25,6% (33 од.) випадків у англійських заголовках, у той час, як в українській мові – це 61% (72 од.). Однією з особливостей є також те, що деякі заголовки складаються з складних речень, що містять у собі різні види зв'язку (змішаний тип) – це 6,2% (8 од.) англійськомовних та 17% (20 од.) українськомовних заголовків. Детальні дані наведено у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Типи складних речень

Тип Мова	Сполучникові		Безсполучникові	Змішаний тип	Всього
	Складно- сурядні речення	Складно- підрядні речення			
Англійська	11	77	33	8	129
Українська	3	23	72	20	118

Розглянемо кожний зі згаданих вище типів детальніше.

3.2.1 Складні сполучникові заголовки. Складні сполучникові заголовки складають 68,2% (88 од.) англійськомовних та 22% (26 од.) українськомовних прикладів.

3.2.1.1 Складні сполучникові заголовки виражені складносурядним реченням. Заголовки, що містять у своїй основі складносурядні речення складають лише 8,5% (11 од.) у англійській та 2,5% (3 од.) українській мовах. Складносурядні речення в свою чергу також бувають різних видів: з єднальними, протиставними та розділовими сполучниками сурядності. За результатами аналізу емпіричного матеріалу, заголовки обидвох аналізованих мов містять у собі складно-сурядні речення з єднальними та протиставними сполучниками. Заголовків з розділовими сполучниками виявлено не було.

Сполучникові складносурядні заголовки з єднальним сполучником складають 36,4 % (4 од.) серед складносурядних речень серед

англійськомовних заголовків та 33,3% (1 од.) серед українськомовних. Наприклад:

(239) англ. *Biden and Xi to meet on G20 sidelines with Taiwan to dominate talks* ‘Байден і Сі зустрінуться на полях G20, а Тайвань буде домінувати в переговорах’;

(240) англ. *Elon Musk summons Twitter engineers amid mass resignations and puts up poll on Trump ban* ‘Ілон Маск викликає інженерів Twitter на тлі масових відставок і проводить опитування щодо заборони Трампа’;

(241) укр. *Як змінилися зарплати IT-фахівців та скільки з них уже повернулися в Україну*;

Сполучникові складносурядні заголовки з протиставним сполучником складають 63,6 % (7 од.) серед складносурядних речень серед англійськомовних заголовків та 66,7% (2 од.) українськомовних. Наприклад:

(242) англ. *Retail sales improve but stores are braced for a rough ride* ‘Роздрібні продажі покращуються, але магазини готуються до важкої роботи’;

(243) англ. *Russia Raises Hopes for Griner's Release, but U.S. Says It's Just Talk* ‘Росія сподівається на звільнення Грінера, але США кажуть, що це лише розмови’;

(244) англ. *British retail sales rise in October but stay below pre-Covid levels* ‘Британські роздрібні продажі зросли в жовтні, але залишаються нижче рівня до пандемії’;

(245) англ. *UK to extend household energy support but curb help for business* ‘Велика Британія розширить енергетичну підтримку домогосподарств, але обмежить допомогу бізнесу’;

(246) укр. *Зеленський демонструє готовність до переговорів, а Кремль відповідає ракетами – США*;

(247) укр. *Качинський: Інцидент в Пшеводуві трагічний, але війна – трагедія куди більшого масштабу*;

3.2.1.2 Складні сполучникові заголовки виражені складнопідрядним реченням. Заголовки, що містять у своїй основі складнопідрядні речення

складають 59.7% (77 од.) у англійській та 19,5% (23 од.) українській мовах. Залежно від змісту їх залежної частини, складнопідрядні речення в свою чергу також бувають різних видів: означальні, з'ясувальні та обставинні. Розглянемо кожен з видів детальніше.

Складнопідрядні означальні речення – це речення, у яких підрядна частина пояснює чи характеризує одне зі слів головної частини, зазвичай іменник. Складнопідрядні означальні речення складають 6,5% (5 од.) від англійськомовних та 21,7% (5 од.) від українськомовних прикладів. Наприклад:

(248) англ. *The country where 25pc inflation is a 'low price to pay' to see off Russia* 'Країна, у якій 25-відсоткова інфляція є «низькою ціною», щоб провести Росію»;

(249) англ. *George Lois, 91, Who Brought the Counterculture to Advertising, Dies* 'Помер 91-річний Джордж Лоїс, який привніс контркультуру в рекламу»;

(250) укр. *Екс-посла Мельника, який тримав у страху росіян, призначили заступником глави МЗС*;

(251) укр. *Кулеба: Путін прагне замороження конфлікту, що стане бомбою вповільненої дії*;

(252) укр. *НБУ визначив банківські відділення, які працюватимуть при тривалому відключенні світла*;

Складнопідрядні з'ясувальні речення – це речення, у яких підрядна частина роз'яснює одне зі слів головної (часто – дієслово, прикметник чи прислівник). Складнопідрядні з'ясувальні речення складають 31,2% (24 од.) від англійськомовних та 43,5% (10 од.) від українськомовних прикладів складнопідрядних речень загалом. Наприклад:

(253) англ. *Tax burden will fall on highest earners, says Swinney* 'Податковий тягар ляже на найбільш зароблених, каже Свінні»;

(254) англ. *Melania predicts what Trump's return to White House would look like in three words* 'Меланія в трьох словах прогнозує, як виглядатиме повернення Трампа в Білий дім»;

(255) англ. *Poland says deadly missile strike 'accident' caused by Ukrainian stray* 'Польща вважає смертоносний ракетний удар «випадком», спричиненим українською стороною»;

(256) англ. *Zelensky convinced missile that killed two in Poland was not Ukrainian* 'Зеленський переконав, що ракета, яка вбила двох у Польщі, була не українською»;

(257) англ. *Albanese says Biden's inflation-busting plan has opportunities for Australia* 'Албанезе каже, що план Байдена щодо зниження інфляції має можливості для Австралії»;

(258) англ. *Sunak hints he will slow down progress on India trade deal* 'Сунак натякає, що він уповільнить прогрес торгової угоди з Індією»;

(259) англ. *Women £570 a year worse off after 12 years of Conservatives, says Labour* 'Жінки, які отримують 570 фунтів стерлінгів на рік, гірше після 12 років консервативного правління, кажуть лейбористи»;

(260) англ. *Twitter has '50% chance' of major crash during World Cup, says insider* 'Twitter має «50% шансів» серйозного збою під час Чемпіонату світу з футболу, каже інсайдер»;

(261) англ. *Russia says Ukrainian soldiers executed prisoners of war in Donbas region* 'Росія заявляє, що українські військові розстрілювали військовополонених на Донбасі»;

(262) англ. *Nord Stream pipeline explosions caused by sabotage, says Sweden* 'Швеція каже, що вибухи на газопроводі Nord Stream спричинені диверсією»;

(263) укр. *У Мініенергетики розповіли, що зараз відбувається з енергопостачанням України;*

(264) укр. *ДТЕК пояснив, «чому ніколи не відключають світло в будинку навпроти»;*

(265) укр. *Кулеба відреагував на сюжет пропагандистів, у якому вони закликали продовжувати бити по критичній інфраструктурі;*

(266) укр. *У Міненерго розповіли, яка насправді склалася ситуація із енергопостачанням;*

Складнопідрядні обставинні речення – це речення, у яких підрядна частина називає якусь обставину (час, місце, причину тощо), що стосується дії в головній частині. Обставинні речення своєю чергою поділяються на різні типи також.

Заголовки, що містять у собі складнопідрядні обставинні речення складають 62,3% (48 од.) серед англійськомовних та 34,8% (8 од.) українськомовних прикладів. Серед аналізованих заголовків зафіксовано такі типи складнопідрядних обставинних речень: умови, причини, мети, порівняльні, допустові та часу. Розглянемо кожен з них детальніше.

Складнопідрядні з підрядним обставинним умови складають лише 2% (1 од.) від англійськомовних та 12,5% (1 од.) від українськомовних складнопідрядних обставинних речень. Наприклад:

(267) англ. *IoT can transform operations if businesses understand its full value* ‘ІоТ може трансформувати операції, якщо компанії розуміють його повну цінність’;

(268) укр. *Якщо в Києві й буде повний блекаут, він триватиме недовго – голова ДТЕК*;

Складнопідрядні з підрядним обставинним причини складають 41,7% (20 од.) від англійськомовних складнопідрядних обставинних речень, в той час, як в українській мові таких прикладів не знайдено. Наприклад:

(269) англ. *Intertek faces testing times as consumers cut back on spending* ‘Intertek стикається з часом випробувань, оскільки споживачі скорочують витрати’

(270) англ. *Nurses hold fire on strike dates as Sturgeon meets union chief* ‘Медсестри стріляють у день страйку, коли Стерджен зустрічається з керівником профспілки’;

(271) англ. *Everything you need to know as Heathrow ground handling strike begins* ‘Усе, що вам потрібно знати, оскільки починається страйк наземного обслуговування Хітроу’;

(272) англ. *Pound falls as Jeremy Hunt announces tax rising Autumn Budget* ‘Фунт падає, оскільки Джеремі Хант оголошує про підвищення податків на осінній бюджет’;

(273) англ. *Putin's forces 'dig in 60km behind front line' as Russia fears losses* ‘Сили Путіна «окопалися в 60 км за лінією фронту», оскільки Росія боїться втрат’;

(274) англ. *UK's most vulnerable missing out on energy bill support due to confusing systems* ‘Найбільш уразливі верстви населення Великої Британії втрачають підтримку рахунків за електроенергію через заплутані системи’;

Складнопідрядні з підрядним обставинним мети складають 40% (19 од.) від англійськомовних та 50% (4 од.) від українськомовних складнопідрядних обставинних речень. Наприклад:

(275) англ. *Sunak meets Zelensky in Kyiv to pledge £50m in defence aid – live* ‘Сунак зустрівся з Зеленським у Києві, щоб пообіцяти 50 мільйонів фунтів стерлінгів на оборону – у прямому ефірі’;

(276) англ. *The Ukrainians fighting to restore the country's bombed rail network* ‘Українці борються за відновлення розбомбленої залізничної мережі країни’;

(277) англ. *Hunt under fire for using lobby group data to shield private schools from £1.7bn VAT* ‘Переслідують критику за використання даних лобістської групи для захисту приватних шкіл від ПДВ у розмірі 1,7 мільярда фунтів стерлінгів’;

(278) англ. *Russian TV stars bite their tongues to feed Putin's propaganda machine* ‘Російські телезірки прикусили язика, щоб годувати пропагандистську машину Путіна’;

(279) англ. *Garland appoints special counsel to oversee investigations into Trump* ‘Гарленд призначає спеціального прокурора для спостереження за розслідуванням щодо Трампа’;

(280) укр. *Росія мобілізувала всі ресурси, щоб стати найбільшою в історії державою-терористом – Зеленський*;

(281) укр. *Франція не встигає перезапустити чверть своїх реакторів, щоб уникнути відключень і допомогти ЄС;*

(282) укр. *У РФ збільшили кількість обмінів з Україною, щоб заспокоїти громадську думку;*

Складнопідрядні з підрядним обставинним порівняльним складають лише 2% (1 од.) від англійськомовних, в той час, як в українській мові таких прикладів не знайдено.

Складнопідрядні з підрядним обставинним допустовим складають 4,2% (2 од.) від англійськомовних та 12,5% (1 од.) від українськомовних складнопідрядних обставинних речень. Наприклад:

(283) англ. *Net migration to stay over 200,000, despite Sunak's pledge* ‘Чиста міграція залишатиметься понад 200 000, незважаючи на обіцянку Сунака’;

(284) англ. *Chinese exports fall for the first time since 2020 as Xi Jinping persists with zero Covid* ‘Китайський експорт впав вперше з 2020 року, хоча Сі Цзіньпін продовжує дотримуватися нульового рівня Covid’;

Складнопідрядні з підрядним обставинним часу складають 10,1% (15 од.) від англійськомовних та 25% (2 од.) від українськомовних складнопідрядних обставинних речень. Наприклад:

(285) англ. *Parsley Box looks to go private after collapse in share price* ‘Після обвалу курсу акцій Parsley Box має намір стати приватним’;

(286) англ. *Martin Lewis gives verdict after government launches tax hiking Budget* ‘Мартін Льюїс виносить вердикт після того, як уряд запустив підвищення податків у бюджеті’;

(287) англ. *Victorian Labor loses 'Matthew Guy' Facebook page after using it for \$115,000 worth of attack ads* ‘Вікторіанська лейбористська партія втратила сторінку «Matthew Guy» у Facebook після того, як використала її для нападу на 115 000 доларів США’;

(288) англ. *Armed police guard Iranian TV studios in London after Tehran threats* ‘Озброєна поліція охороняє іранські телестудії в Лондоні після погроз Тегерана’;

(289) англ. *India faces deepening demographic divide as it prepares to overtake China as the world's most populous country* 'Індія стикається з поглибленням демографічного розриву поки готується обігнати Китай як найбільш густонаселену країну світу';

(290) укр. *Путін мовчить, коли РФ зазнає невдачі*;

Кількісні показники усіх згаданих вище речень наведено у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Типи складнопідрядних обставинних речень

Мова	Англійська мова	Українська мова
	Кількість (%)	Кількість (%)
Тип заголовку		
Умови	1 (2)	1 (12,5)
Причини	20 (41,7)	0 (0)
Мети	19 (40)	4 (50)
Порівняльні	1 (2)	0 (0)
Допустові	2 (4,2)	1 (12,5)
Часу	15 (10,1)	2 (25)
Всього	48 (62,3)	8 (34,8)

3.2.2 Складні безсполучникові заголовки. Безсполучникові заголовки складають 25,6 % (33 од.) від усіх англійськосовних та 61% (72 од.) від усіх українськомовних складних заголовків. Безсполучниковий тип зв'язку можливий за допомогою коми, двокрапки або тире, але найпоширенішими в обох мовах є безсполучникові речення з двокрапкою, наприклад:

(291) англ. *Trump launches 2024 campaign: 'America's comeback starts now'* 'Трамп розпочинає кампанію 2024: «Повернення Америки починається зараз»';

(292) англ. *'Scent of terror': Istanbul blast kills and injures dozens* '«Запах терору»: вибух у Стамбулі вбив і поранив десятки';

(293) англ. *Power or profit: Why Iran is helping Russia wage war in Ukraine* 'Влада чи прибуток: Чому Іран допомагає Росії вести війну в Україні';

(294) англ. *Russia-Ukraine war live: Sunak meets Zelenskiy in Kyiv and confirms UK's 'continued support'* 'Російсько-українська війна в прямому ефірі: Сунак зустрівся з Зеленським у Києві та підтвердив «постійну підтримку» Великобританії»;

(295) англ. *How Britain's economic woes stack up against Europe's – a close look at the figures* 'Як британські економічні труднощі співвідносяться з європейськими – подивіться уважно на цифри»;

(296) укр. *Зенітні гармати й радіолокаційні станції: Сунак у Києві оголосив про новий пакет допомоги Україні від Британії*;

(297) укр. *Зеленський зідзвонився з Ердоганом: про що говорили*;

(298) укр. *Російська нафта тече до Британії в обхід санкцій: ЗМІ дізналися про лазівки росіян*;

(299) укр. *Який курс готівкового долара в «ПриватБанку»: названо вартість валюти*;

(300) укр. *У Раді оцінили збитки економіки від російських атак: Україна втрачає мільярди*;

Серед англійськомовних видань політико-економічного публіцистичного дискурсу найбільше безполучникових заголовків зустрічається у The Guardian та The Financial Times, у той час, як у The Telegraph лише один. Детальні дані наведено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Безполучникові заголовки у англійськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	The Times	The Independent	The Guardian	The Telegraph	The New York Times	The Financial Times	Всього
Кількість (од.)	3	6	11	1	3	9	33

В українськомовних виданнях заголовки такого типу найчастіше зустрічається у ТСН, Дзеркало тижня та Уніан, у той час, як в Кореспондент.net вони трапляються лише двічі. Детальні дані наведено у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Безсполучникові заголовки в українськомовних публіцистичних виданнях

Назва видання	Уніан	Українська правда	Дзеркало тижня	Кореспондент.net	ТСН	Суспільне	Всього
Кількість (од.)	15	10	15	2	19	11	72

3.2.3 Складні заголовки змішаного типу. За результатами аналізу емпіричного корпусу дослідження, заголовки, що складаються з складних речень, що містять у собі різні види зв'язку (змішаний тип) – це 6,2% (8 од.) англійськомовних та 17% (20 од.) українськомовних прикладів.

Серед заголовків такого типу переважають складні складнопідрядні речення з різними типами підрядності. Наприклад:

(301) англ. *Bad loans at UK banks forecast to hit £47bn as recession looms, says Credit Suisse* ‘Credit Suisse повідомляє, що погані кредити в банках Великобританії, досягнуть 47 мільярдів фунтів стерлінгів у зв'язку з наближення рецесії’;

Даний складний заголовок містить у собі підрядне з'ясувальне речення з підрядною обставинною частиною (причини).

(302) англ. *Leave Ukraine if you can so we can deal with crippling energy crisis, civilians told* ‘Покиньте Україну, якщо ви можете, щоб ми могли впоратися з руйнівною енергетичною кризою, сказали цивільні’;

У цьому заголовку ми бачимо складне складнопідрядне обставинне речення умови та мети у поєднанні зі з'ясувальною підрядністю.

Також можливе поєднання у одному заголовку двох складнопідрядних частин одного типу, наприклад:

(303) англ. *Chancellor concedes Brexit made EU barriers and says migration 'very important'* 'Канцлер визнає, що Brexit створив бар'єри для ЄС, і каже, що міграція «дуже важлива»;

Даний складний заголовок містить у собі 2 складнопідрядних з'ясувальних частини.

За результатами аналізу вибірки, серед заголовків змішаного типу трапляється багато таких, що є складними безсполучниковими реченнями, але водночас містять у собі підрядну частину. Наприклад:

(304) англ. *Evacuation order issued for Condobolin; Albanese says renewables can fight inflation* 'Видано наказ про евакуацію Кондоболіна; Альбанезе каже, що відновлювані джерела енергії можуть побороти інфляцію';

(305) укр. «Нове поле для майбутніх дискусій»: експерт пояснив, що змінила зустріч G20 для України;

(306) укр. *Втекли на захід і ховаються від мобілізації: військом розповів, яке покарання чекає на ухильників-переселенців*;

(307) укр. *Готуються до помсти: аналітики пояснили, навіщо Росія вивезла з Білорусі майже сотню ракет*;

У прикладах вище друга частина складного безсполучникового заголовку містить у собі з'ясувальну підрядність.

(308) укр. *Повітряний терор перевершив очікування: NYT про те, як Росія попри санкції виробляє ракети*;

Даний заголовок складається зі складного безсполучникового речення друга частина якого містить означальну підрядність.

Можливим також є поєднання у одному заголовку підрядної та сурядної частин. Заголовки такого типу зустрічаються переважно в українськомовному політико-економічному дискурсі. Наприклад:

(309) укр. *Путін говорить лише про добрі новини, а їх нема, тому нема і його* – *Associated Press*;

У прикладі чітко видно сурядну протиставну та підрядну наслідкову частини.

(310) англ. *China and US renew commitment to tackling climate crisis but differences remain* ‘Китай і США відновили зобов’язання, щоб подолати кліматичну кризу, але розбіжності залишаються’;

У цьому заголовку поєднуються частини з протиставною сурядністю та підрядністю мети.

3.3 Заголовки-парцеляти

До заголовків-парцелятів відносять заголовки, що складаються з двох та більше окремих речень. В ході емпіричного дослідження було виявлено 15 заголовків-парцелятів, що складають лише 4% (12 од.) англійськомовних та 1% (3 од.) українськомовних прикладів, наприклад:

(311) англ. *Good news: Sunak seen as safe pair of hands. Bad news: it's not nearly enough* ‘Хороші новини: Сунак вважають надійною парою рук. Погані новини: цього недостатньо’;

(312) англ. *I've seen what's on Hunter Biden's laptop. Why hasn't the rest of America?* ‘Я бачив, що на ноутбучі Хантера Байдена. Чому не бачила решта Америки?’ ;

(313) англ. *The reaction to Trump's announcement wasn't what he'd hoped — at all. What a shame* ‘Реакція на заяву Трампа була зовсім не такою, на яку він сподівався. Який сором’;

(314) англ. *‘Where is the freedom?’ Cleric speaks up for Iran's protest movement* ‘«Де свобода?» Священнослужитель виступає на підтримку руху протесту в Ірані’;

(315) англ. *President Biden Is Turning 80. Experts Say Age Is More Than a Number*. ‘Президенту Байдену виповнюється 80. Експерти кажуть, що вік — це більше, ніж цифра.’;

(316) англ. *What Is a Special Counsel? Here's What You Need to Know*. ‘Що таке спеціальний радник? Ось що вам потрібно знати.’;

(317) англ. *Kari Lake Claims Her Voters Were Disenfranchised. Her Voters Tell a Different Story.* ‘Карі Лейк стверджує, що її виборці були позбавлені виборчих прав. Її виборці розповідають іншу історію.’;

(318) англ. *The Expanded Child Tax Credit Is Gone. The Battle Over It Remains.* ‘Розширений податковий кредит на дітей зник. Боротьба за це залишається.’;

(319) англ. *North Korea's Arsenal Has Grown Rapidly. Here's What's in It.* ‘Арсенал Північної Кореї стрімко зріс. Ось що в ньому міститься.’;

(320) англ. *Words Were Once His Harshes Weapon. Now He Carries an AK-47.* ‘Колись слова були його найжорсткішою зброєю. Тепер він носить АК-47.’;

(321) англ. *An iPhone Factory Needs Workers. The Chinese Government Wants to Help.* ‘На завод iPhone потрібні працівники. Китайський уряд хоче допомогти.’;

(322) укр. *Німеччина надасть 9 млн євро агросектору України. На що підуть гроші;*

(323) укр. *«Тезка бренду Starlink»: Space X Ілона Маска подала в суд на українську компанію. Що сталося;*

(324) укр. *«Газпром» звинуватив Україну в крадіжці газу. У «Нафтогазі» відповіли;*

У всіх прикладах друге речення є залежним від першого, тобто, якщо перше прибрати, то головна ідея усього заголовку втрачається. У цьому і полягає головна особливість заголовків-парцелятивів.

3.4 Особливості використання часових форм дієслова

Специфічна особливість англійськомовних заголовків полягає у використанні dokonanoї форми теперішнього часу (Present Simple Indefinite) на позначення подій, що відбулися у минулому. Наприклад:

(325) англ. *Iranian protesters burn home of Ayatollah Khomeini* ‘Іранські протестувальники підпалили будинок аятолли Хомейні’;

(326) англ. *Number of Britons on poverty pay set to hit 5.1 million* ‘Кількість британців, які живуть у бідності, досягне 5,1 мільйона’;

(327) англ. *Jacinda Ardern raises Taiwan with Xi Jinping at Apec meeting* ‘Джасінда Ардерн піднімає Тайвань перед Сі Цзіньпіном на зустрічі АТЕС’;

(328) англ. *Victorian Liberal leader dumps candidate linked to conservative church a week out from state election* ‘Лідер вікторіанських лібералів відмовився від кандидата, пов’язаного з консервативною церквою, через тиждень після виборів у штаті’;

(329) англ. *Rishi Sunak meets Volodymyr Zelenskiy in surprise visit to Ukraine* ‘Ріші Сунак зустрівся з Володимиром Зеленським під час раптового візиту до України’;

(330) англ. *US attorney general appoints special counsel in Trump DoJ investigations* ‘Генеральний прокурор США призначає спеціального прокурора для розслідувань Міністерства юстиції Трампа’;

Це поширений тип заголовків, оскільки вживання теперішнього часу надає їм жвавість, наближає читача до події, про яку він читає та водночас робить його ніби учасником цих подій, і тим самим підсилює його інтерес до опублікованого матеріалу, мотивує його до прочитання.

На українську мову такі заголовки перекладаються зазвичай з використанням минулого часу, хоча можливі і виключення. Усе залежить від контексту та безпосередньо перекладача.

Для позначення майбутнього часу в заголовках широко використовується інфінітив, наприклад:

(331) англ. *Everyman cinema boss to step down next year* ‘Керівник кінотеатру Everyman піде у відставку наступного року’;

(332) англ. *Electric vehicles to lose VED exemption* ‘Електромобілі втратити звільнення від ВЕД’;

(333) англ. *Net migration to stay over 200,000, despite Sunak's pledge* ‘Чиста міграція залишиться понад 200 000, незважаючи на обіцянку Сунака’;

(334) англ. *Britain to borrow an extra £190bn as public finances sink deeper into the red* ‘Британія позичить додатково 190 мільярдів фунтів стерлінгів, залишивши державні фінанси, все глибше занурюється в мінус’;

(335) англ. *Tube strike to go ahead after last-gasp union talks fail* ‘Після провалу останніх переговорів про профспілку відбувається страйк на трубах’;

При перекладі таких заголовків на українську мову необхідно дієслово ставиться в майбутньому або ж теперішньому часі, або не вживається зовсім.

3.5 Опущення допоміжного дієслова

Однією з особливостей англійськомовних заголовків є опущення допоміжних дієслів *to be, to have, to do, will*. Це пов’язано зазвичай з бажанням автора зробити заголовок стислим, лаконічним та таким, що легко сприймається. При опущенні допоміжних дієслів повідомлення не втрачає своєї суті, наприклад:

(336) англ. *MJ Gleeson still optimistic despite rise in cancellations* ‘MJ Gleeson все ще налаштований оптимістично, незважаючи на зростання кількості скасування’;

(337) англ. *Lack of jobs forcing new teachers to quit careers* ‘Відсутність роботи змушує нових вчителів кидати кар’єру’;

(338) англ. *Good news: Sunak seen as safe pair of hands. Bad news: it's not nearly enough* ‘Хороші новини: Сунак вважають надійною парою рук. Погана новина: цього недостатньо’;

(339) англ. *The Ukrainians fighting to restore the country's bombed rail network* ‘Українці борються за відновлення розбомбленої залізничної мережі країни’;

(340) англ. *Rochdale housing boss fired after death of Awaab Ishak due to mould exposure* ‘Керівника житлового фонду Рочдейла звільнили після смерті Авааба Ішака через вплив цвілі’;

Важливою особливістю англійських газетних заголовків є також поширеність в них форми пасивного стану з опущеним допоміжним дієсловом *to be* для опису подій як в минулому, так і в теперішньому часах:

(341) англ. *Oasis and Warehouse's creditors wiped out* 'Кредитори Oasis і Warehouse знищені';

(342) англ. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say* 'Економіки Великобританії погіршилися через «власні цілі» уряду, кажуть економісти';

(343) англ. *Boris Johnson paid more than £32,000 an hour for speech in US* 'Борис Джонсон платив понад 32 000 фунтів стерлінгів за годину виступу в США';

(344) англ. *Jeremy Hunt insists 'no decision' made on raising fuel duty by 23%* 'Джеремі Хант наполягає, що «не було прийнято рішення» про підвищення мита на пальне на 23%';

(345) англ. *Theranos founder Elizabeth Holmes sentenced to more than 11 years for defrauding investors* 'Засновницю Theranos Елізабет Холмс засудили до більш ніж 11 років за обман інвесторів';

(346) англ. *Rochdale housing boss fired after death of Awaab Ishak due to mould exposure* 'Керівника житлового фонду Рочдейла звільнили після смерті Авааба Ішака через вплив цвілі';

3.6 Опущення артиклів

Тенденція до стислості та лаконічності в заголовках привела до того, що непотрібні, незначні слова з них просто виключаються. У такому випадку читач всеодно розуміє зміст заголовку. Зокрема, це стосується визначених і невизначених артиклів, в заголовках дуже рідко можна зустріти такі слова, як “a”, “an” і “the”. Наприклад:

(347) англ. *Nationwide warns of rise in bad loans as households feel pinch* 'Nationwide попереджає про зростання проблемних кредитів, оскільки домогосподарства відчувають скруту';

(348) англ. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say* 'Економісти Великобританії погіршилися через «власні цілі» уряду, кажуть економісти';

(349) англ. *Twitter has '50% chance' of major crash during World Cup, says insider* 'Twitter має «50% шансів» серйозного збою під час Чемпіонату світу з футболу, каже інсайдер»;

У кожному з наведених вище прикладів пропущено означений артикль *the: the pinch, the chance, the end*. Однак сенс заголовку не втрачається, а повідомлення автора успішно доходить до читача.

Також означений артикль *the* може опускатися при найвищому ступені порівняння прикметника, а також у порядкових числівниках. Агальзуючи граматичну структуру заголовків, це вважається помилкою, однак автор може опустити артикль, якщо його відсутність ніяк не вплине на зміст речення. Це додасть експресивності заголовку і приверне більше уваги читачів. Наприклад:

(350) англ. *Why India overtaking China as most populous country is more than symbolic* 'Чому Індія обігнала Китай як найбільш густонаселена країна, більш ніж символічно'

(351) англ. *Eurozone inflation soars to highest level on record* 'Інфляція в єврозоні досягла рекордного рівня'

(352) англ. *British families suffer biggest hit to incomes of world's richest nations* 'Британські родини найбільше страждають від доходів найбагатших країн світу'

У обидвох наведених вище прикладах присутній найвищий ступінь порівняння прикметників і граматично було б правильно написати *the most populous, the biggest hit* та *the highest level*, однак від опущення цих артиклів зміст не змінюється, тому автор вдається до таких дій.

Те ж саме відбувається з порядковим числівником, наприклад:

(353) англ. *Malaysia's TikTok election: under-21s head to polls for first time* 'Вибори TikTok у Малайзії: молоді до 21 року вперше йдуть на вибори»;

(354) англ. *Rishi Sunak meets Zelensky for first time on surprise Ukraine visit* 'Ріші Сунак вперше зустрівся із Зеленським під час раптового візиту в Україну»;

У обидвох реченнях потрібно поставити означений артикль *the* перед порядковим числівником *first*, однак автор цього не робить.

Ще однією особливістю є опущення означеного артикля *the* у власних назвах, наприклад:

(355) англ. *Melania predicts what Trump's return to White House would look like in three words* ‘Меланія в трьох словах прогнозує, як виглядатиме повернення Трампа в Білий дім’;

У даному заголовку *White House* вживається без означеного артикла, який за правилами мав би там бути.

Те ж саме відбувається і з неозначеними артиклями *a/an*. Аби уникнути надмірного словесного наповнення автор просто виключає їх із заголовку. Наприклад:

(356) англ. *Old certainties fade as sense of fin de siècle descends on EU's elite* ‘Старі певності зникають, коли еліту ЄС охоплює відчуття кінця віку’;

(357) англ. *Myanmar releases 6,000 prisoners in mass amnesty on National Day* ‘М'янма звільняє 6000 в'язнів у рамках масової амністії в Національний день’;

(358) англ. *Rishi Sunak meets Volodymyr Zelenskiy in surprise visit to Ukraine* ‘Ріші Сунак зустрівся з Володимиром Зеленським під час раптового візиту до України’;

(359) англ. *Elon Musk summons Twitter engineers amid mass resignations and puts up poll on Trump ban* ‘Ілон Маск викликає інженерів Twitter на тлі масових відставок і проводить опитування щодо заборони Трампа’.

У всіх прикладах відсутній неозначений артикль перед іменником: *a sense, a mass amnesty, a surprise visit, a poll*.

Висновки до розділу 3

Аналіз граматичної структури англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу на початку XXI-го століття надав підстави для таких висновків:

1. На структурному рівні англійсько- та українськомовні заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу діляться на такі три групи: прості, складні та заголовки парцеляти.

2. За результатами дослідження у обидвох аналізованих мовах більше половини складають прості заголовки. Водночас на відміну від односкладних простих заголовків, двоскладні прості складають майже увесь емпіричний матеріал.

3. Менше половини від усього емпіричного корпусу дослідження складають складні заголовки, в той час, як складні складнопідрядні речення значно частіше трапляються на відміну від складносурядних.

4. Безсполучникові складні речення лежать у основі більше половини українськомовних заголовків, в той час як у англійськомовних заголовках цей показник вдвічі менший.

5. За результатами аналізу було виявлено заголовки, що складаються з складних речень, що містять у собі різні види зв'язку. Серед заголовків такого типу переважають складні складнопідрядні речення з різними типами підрядності та є багато таких, що є складними безсполучниковими реченнями, але водночас містять у собі підрядну частину.

6. Заголовки-парцеляти трапляються рідко, більша їх кількість зустрічається у англійськомовних прикладах.

7. Специфічна особливість англійськомовних заголовків полягає у використанні dokonanoї форми теперішнього часу (Present Simple Indefinite) на позначення подій, що відбулися у минулому. Для позначення майбутнього часу в заголовках широко використовується інфінітив.

8. Однією з особливостей англійськомовних заголовків є опущення допоміжних дієслів to be, to have, to do, will. Це пов'язано з бажанням автора зробити заголовок стислим, лаконічним та таким, що легко сприймається.

9. Особливістю англійських газетних заголовків є також поширеність в них форми пасивного стану з опущеним допоміжним дієсловом to be для опису подій як в минулому, так і в теперішньому часах.

10. У заголовках дуже рідко можна зустріти означені та неозначені артиклі. Означений артикль the може опускатися при найвищому ступені порівняння прикметника, а також у порядкових числівниках. Ще однією особливістю є опущення означеного артикля the у власних назвах.



ВИСНОВКИ

1. У ході наукової розвідки було досліджено поняття та основні риси сучасного газетно-публіцистичного стилю. Визначено особливі функції публіцистичного стилю, а саме: є інформаційна, впливова та популяризаторська. Встановлено його ключову мету, до якої належить вирішення важливих актуальних суспільно-політичних проблем, активний вплив на читача, спонукання його до діяльності, до необхідності зайняти певну громадську позицію, змінити погляди або сформувати нові, пропагування певних думок, переконань, ідей, агітацію і втілення їх у повсякденності.

2. Проаналізовано особливості публіцистичного дискурсу як методологічного конструкту. Значущою рисою публіцистичного дискурсу друкованих та онлайн ЗМІ є те, що він відображає комунікативні та когнітивні установки учасників комунікації. При цьому комунікативні установки автора тексту в рамках даного дискурсу спрямовані на максимально можливий мовний вплив на тлі нарочито представленої інформативності.

3. Розглянуто поняття заголовка, його особливості, основні функції та характеристики. До специфічних особливостей газетних заголовків належать: однозначність, лаконічність, самотність, максимальна інформативність, об'єктивне відображення тематичного змісту тексту, експресивність та публіцистична гострота, виразність почуттів та думок, структурна завершеність та інтонаційна виразність, актуальність та конкретність, відповідність до змісту матеріалу та точність термінів. Газетний заголовок виконує багато функцій, основні з яких: номінативна, інформативна, рекламна, дейктична, апелятивно-експресивна та гіпертекстова.

4. Виявлено основні типи англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу відповідно до комунікативної мети, а саме: розповідні, спонукальні та питальні. За результатами аналізу емпіричного матеріалу, майже усі заголовки у обох аналізованих мовах є розповідними (89,7% англійськомовних заголовків та

99% українськомовних), а частка спонукальних та питальних заголовків у англійськомовних виданнях є вищою, ніж в українськомовних (спонукальні – 3,3% англійськомовних та 1% українськомовних, питальні – 6,7% від усього англійськомовного емпіричного матеріалу, 0% серед українськомовного).

5. Визначено структурно-семантичні особливості англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу. За семіотико-семантичною типологією серед проаналізованого матеріалу виявлено та встановлено лише п'ять типів заголовків, що зустрічаються у обох аналізованих мовах, а саме: заголовок-хроніка; заголовок-констатація, резюме; заголовок-цитата; заголовок тема-інтрига, сенсація та заголовок-гасло, заклик, звернення. Більше ніж половина емпіричного матеріалу у англійській та українській мовах відноситься до типу заголовок-хроніка (48,7 % англійськомовних та 49% українськомовних). Заголовок-констатація, резюме зустрічається вдвічі частіше у англійській мові, аніж в українській (29% англійськомовних та 15,7% українськомовних). Заголовок тема-інтрига, сенсація має вищий показник серед українськомовних заголовків (18,7% англійськомовних та 26% українськомовних), в той час, як заголовок-цитата є характерним для українськомовного політико-економічного дискурсу (9% серед українськомовних та 0,3% серед англійськомовних). Заголовок-гасло, заклик, звернення складає найменшу частину від заголовків обох аналізованих мов (3,3% англійськомовних та 0,3% українськомовних). Заголовок-‘рухомий рядок’ є доволі рідкісним явищем у публіцистичному дискурсі. Під час роботи з емпіричним матеріалом дослідження заголовки такого типу не траплялися.

6. Встановлено особливості граматичної структури англійсько- та українськомовних заголовків політико-економічного публіцистичного дискурсу. На структурному рівні англійсько- та українськомовні заголовки політико-економічного публіцистичного дискурсу діляться на такі три групи: прості, складні та заголовки парцеляти. За результатами дослідження у обидвох аналізованих мовах більше половини складають прості заголовки

(52,7% англійськомовних та 59,7% українськомовних). Водночас на відміну від односкладних простих заголовків, двоскладні прості складають майже увесь емпіричний матеріал (прості односкладні – 7,5% серед англійськомовних та 6,1% серед українськомовних). Менше половини від усього емпіричного корпусу дослідження складають складні заголовки (43,3% серед англійськомовних та 39,3% серед українськомовних), в той час, як складні складнопідрядні речення значно частіше трапляються на відміну від складносурядних (складносурядні – 8,5% у англійській та 2,5% українській мовах, складнопідрядні – 59,7% серед англійськомовних та 19,5% серед українськомовних). Безсполучникові складні речення лежать у основі більше половини українськомовних заголовків (61%), в той час як у англійськомовних заголовках цей показник вдвічі менший (25,6 %). За результатами аналізу було виявлено заголовки, що складаються з складних речень, що містять у собі різні види зв'язку (6,2% англійськомовних та 17% українськомовних). Серед заголовків такого типу переважають складні складнопідрядні речення з різними типами підрядності та є багато таких, що є складними безсполучниковими реченнями, але водночас містять у собі підрядну частину. Заголовки-парцеляти трапляються рідко, більша їх кількість зустрічається у англійськомовних прикладах (4% англійськомовних та 1% українськомовних). Специфічна особливість англійськомовних заголовків полягає у використанні dokonanoї форми теперішнього часу (Present Simple Indefinite) на позначення подій, що відбулися у минулому. Для позначення майбутнього часу в заголовках широко використовується інфінітив. Однією з особливостей англійськомовних заголовків є опущення допоміжних дієслів to be, to have, to do, will. Особливістю англійських газетних заголовків є також поширеність в них форми пасивного стану з опущеним допоміжним дієсловом to be для опису подій як в минулому, так і в теперішньому часах. У заголовках дуже рідко можна зустріти означені та неозначені артиклі. Означений артикль the може опускатися при найвищому ступені порівняння прикметника, а також у

порядкових числівниках. Ще однією особливістю є опущення означеного артикля the у власних назвах.



СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрова О. Соотношение устной и письменной речи и язык СМИ // Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования. С. 160.
2. Алексеев А. Я. Сопоставительная стилистика: уч. Пособия. Днепропетровск: Национальный горный университет, 2012. 471 с.
3. Бакало А. Заголовок друкованого ЗМІ: рекламний слоган. Київ: Друкарство, 2006. № 5. С. 36-39.
4. Белоглазова Е. Прием сравнения как проявление дискурсной гетерогенности // Вестн. Челяб. Гос. Ун-та. 2009. № 10. С. 10.
5. Бенвенист, Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист. – 3-е изд. – М. : Эдиториал УРСС, 2009. – 448 с.
6. Белова А. Д. Поняття — «стиль», — «жанр», — «дискурс», — «текст» у сучасній лінгвістиці/ Алла Дмитрівна Белова // Київський національний університет імені Тараса Шевченка : вісник. Іноземна філологія. К. : ВЦ —Київський університет, 2002. № 32. С. 11–14.
7. Бойчук К. В. Мова газетних текстів як засіб впливу на читача: URL: <http://naub.org.ua> (дата звернення: 24.05.2022).
8. Вежбицкая, А. Русские культурные скрипты и их отражение в языке / А. Вежбицкая // Русский язык в научном освещении. – М.: Языки славянских культур, 2002. № 2(4). С. 6–34.
9. Верещинская Ю. В. Заголовки газетных статей в аспекте медиалингвистики (на материале испанского языка) / Ю.В. Верещинская // Филологические науки в МГИМО : Сборник научных трудов. – М. : МГИМО (У) МИД России, 2007. – No 28 (43). С. 17–25.
10. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика / В. В. Виноградов. – М.: Русский язык, 1963. – 275 с.
11. Волкогон Н. Л. Заголовок як аргументативний компонент рекламного дискурсу (на матеріалі іспанської мови) // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія Філологія. – 2000. – Т. 3, №2. – С. 155–160.

12. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. Москва: КомКнига, 2007. 137 с.
13. Гончаренко А. С. Англомовні заголовки та їх переклад на українську мову: Наукові записки Національного університету «Острозька академія» № 45. Івано-Франківськ: Серія «Філологічна», 2014. 217–219 с.
14. Бенвенист, Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист. – М.: Эдиториал УРСС, 2009. – 448 с.
15. Гавришина Н. Н. Газетный заголовок как объект лингвистического исследования . Москва, 2008. 67 с.
16. Голоднов А. Риторический метадискурс: теоретические основы определения понятия // Вестн. Новгород. Гос. Ун-та. 2009. № 54. С. 24.
17. Гонтаренко А. С. Англомовні газетні заголовки та їх переклад українською мовою. URL: <http://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n45/65.pdf> (дата звернення: 28.05.2022).
18. Городецька І. В. Прагматика в рекламному дискурсі. Матеріали І-ї міжнародної наукової конференції “Мова. Культура. Комунікація”. Чернігів, 2010. С. 21–23. (№4)
19. Гукетлова А. Х. О семантике маркеров компаративных кластеров в английском языке. Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов : Грамота, 2018. № 4(82): в 3-х ч. Ч. 1. С. 346–351.
20. Демьянков В. З. Доминирующие лингвистические теории в конце XX века. Язык и наука конца XX века. М. : Ин-т языкознания РАН, 1995. С. 239–320.
21. Добросклонская Т. Г. Медиалингвистика : системный подход к изучению языка СМИ : современная английская медиаречь / Т. Г. Добросклонская. – М., 2008. – 264 с.
22. Донецких Л. И., Кара Н. В. Некоторые условия функционирования образных средств публицистики (на материале статей Д.И.Писарева)//Очерки по русскому языку и стилистике. Кишинев. 1974. С. 31–63.

23. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / О. Ю. Дубенко. Вінниця: Нова Книга, 2005. 224 с.
24. Єфімов М. П. Стилiстика англiйської мови та дискурсивний аналіз. Учбовометодичний посiбник / Єфімов М. П., Ясінецька О. А. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 240 с.
25. Желтухина М. Р. О содержании дискурса масс-медиа. Вісник Луганського педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Луганськ, 2007. № 11 (128). Ч. 1. С. 27–40.
26. Завальнюк І. Комунікативно-прагматичні функції та стилістичні вияви вставних одиниць у сучасному українському газетному мовленні [Електронний ресурс] / URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 19.05.2022).
27. Зайцева В. В. Про жанрову своєрідність газетної мови / Зайцева В. В. // Український смисл. 2015. С. 39–48.
28. Зайцева В. В. Функції газетного заголовка [Електронний ресурс] / URL: http://www.rusnauka.com/SND/Philologia/8_zayceva9999%20v.doc.htm (дата звернення: 19.05.2022).
29. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : [підручник]. – 2-ге вид., перероб. і допов. / В. Й. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
30. Знаменская Т. А. Stylistics of the English Language. Fundamentals of the Course / Знаменская Т. А. М.: Наука. 120 с.
31. Іванова О.О. Лінгво-стилістичні особливості перекладу англійських газетних текстів українською мовою [Електронний ресурс] / URL: <http://intkonf.org/ivanova-oo-lingvo-stilistichni-osoblivostiperekladu-angliyskih-gazetnih-tekstiv-ukrayinskoyu-movoyu> (дата звернення: 19.05.2022).
32. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : [курс лекцій] / В. Ф. Іванов. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 222 с.

33. Карасик В. И. Этнокультурные типы институционального дискурса [Текст] // Этнокультурная специфика речевой деятельности: Сб. обзоров. – М.: ИНИОН РАН, 2000б. – С. 37–64.

34. Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англомовному дискурсі (комунікативно-прагматичний аналіз): Монографія. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. Держ. Ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 162 с.

35. Киричук Л. М. Прагматичні особливості категорії оцінки в рекламному тексті (на матеріалі журналу “Time”). Дис. 1999. Автореферат. 184 с. (№12)

36. Кійко Ю. Є. Фрактальне моделювання інваріантно-варіантної структури медіатекстів у німецькій та українській мовах: дис. ... докт. Філол. Наук : 10.02.17, 10.02.21 / Кійко Юрій Євгенович. – Чернівці, 2017. – 433 с.

37. Коваленко А. М. Заголовок англомовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика : дис. Канд. Філол. Наук: Київськ. Нац. Лінгв. Ун-т. Київ, 2002. 187 с.

38. Коваленко Є. С. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення. Лінгвістичні студії : збірник наук. Праць. Донецьк : ДонНУ, вип. 19, 2009. С. 314–319.

39. Коваль Т. Експресивність та засоби її творення в сучасному дискурсі преси [Електронний ресурс] / URL: <http://litmisto.org.ua> (дата звернення: 19.05.2022).

40. Кожина Н. А. Заглавие художественного произведения: онтология, функции, параметры типологии / Н. А. Кожина // Проблемы структурной лингвистики. 1984 / под ред. В. П. Григорьева. – М. : [б. и.], 1988. – С. 167–183, с. 179.

41. Кузнецова Н. В. , О. В. Трофимова. «Публицистический текст. Лингвистический анализ: учебное пособие», 2010. С. 18–22.

42. Кузьмина Н. А. Современный медиатекст. Учебное пособие. Омск, 2011. 413 с.

43. Куранова С. Загальнодискурсивні особливості газетної статті / С. Куранова // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2004. – №3. – С. 132–138.
44. Лазарева Э. А. Заголовок в газете: учеб.пособие для студентов-журналистов. Свердловск: Изд-во Урал. Ун-та, 1986. 96 с.
45. Левицкий А. Э. Лингвоконцептология: перспективные направления. Луганск: Изд-во ЛНУ им. Т. Шевченко, 2013. 623 с.
46. Ленкова Т. К проблеме публицистического стиля и письменного дискурса СМИ // Вестн. Челяб. Гос. Ун-та. 2010. № 13 (194). С. 94–98.
47. Литвин А. А. Conceptual thinking and language behavior // Тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції пам'яті доктора філологічних наук, професора Д. І. Квеселевича. Житомир, 2013. Вип. 1. С. 28–30.
48. Литвин А. А. Аналогія як механізм формування інноваційної лексики англійської мови сфери спорту та туризму // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. Вип. 64. Ч. 2. С. 13–16.
49. Лунькова Л. Структурные и функциональные особенности дискурса // Вестн. Моск. Гос. Обл. ун-та. 2010. № 1. С. 71.
50. Майборода Л. І. Специфіка газетних заголовків до журналістських матеріалів різних жанрів / Л. І. Майборода // Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки. – Черкаси, 2006. – Вип. 94. – С. 150–164.
51. Макаров М. Основы теории дискурса. М., 2003. С. 36-37.
52. Мартинюк А. П. Дискурсивний інструментарій аналізу англomовної реклами. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. 2009. №3. С. 159–167. (№29)
53. Мацько Л. І. Стилiстика української мови /Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. К. : Вища шк., 2003. 462 с.
54. Михайлин І. Л. Основы журналистики: [Підручник]. – 3-тє вид., доп. І поліпш. / І. Л. Михайлин. – К.: ЦУЛ, 2002. – 284 с.

55. Мінкова О. Ф. Експресивний потенціал засобів вторинної номінації в мові новітньої української публіцистики / О. Ф. Мінкова. Мелітополь: Вид. будинок ММД, 2012. 175 с.

56. Петрат Т. Р. Заглавие или заголовок // Культура русской речи: энциклопедический словарь-справочник / под ред. Л. Ю. Иванова, А. П. Сковородникова, Е. Н. Ширяева. М.: Флинта; Наука, 2003. 840 с.

57. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти. Ніжин: Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2011. 391 с.

58. Різун В. В. Лінгвістика впливу/ В. В. Різун, Н. Ф. Непийвода, В. М. Корнеєв — К.: ВПЦ «Київський університет», 2005. — 148 с.

59. Романюк С. К. Прагмалінгвістичний аспект рекламного дискурсу. Слов'янський вісник. 2009. № 8. С. 151–156. (№37)

60. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава К.: Довкілля, 2012. 712 с.

61. Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність [На матеріалах сучасної газетної публіцистики] / К. С. Серажим / Монографія / За ред. В. Різуна. / Київ. Нац. Ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2002. — 392 с.

62. Солганик Г. Я. Лексика газеты: Функциональный аспект (Учебное пособие для вузов по специальности Журналистика) / Г. Я.Солганик. М.: Высш. Шк., 1981. 170 с.

63. Солганик Г. Я. О новых аспектах изучения языка СМИ / Солганик Г. Я. // Вестник Московского университета. Сер. 10, Журналистика. М., 2000, № 3. С. 31–38.

64. Солганик Г. Я. Стилистика текста: Учеб. Пособие. М.: Флинта; Наука, 2002 – 256 с.

65. Степанов Ю. С. Альтернативный мир. Дискурс. Факт и принцип причинности. Язык и наука конца XX века: сб. ст.; под ред. Ю. С. Степанова. Москва, 1995. С. 33–73.

66. Сухорукова А. В. Вплив ЗМІ на формування духовності особистості та суспільствам № 84.. С. :Культура народів Причорномор'я, 2006. С. 78–82.

67. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : [Практичний посібник]. – 2-ге вид., стереотипне / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2006. – 560 с.

68. Форманова С. В., Боева Е. В. Лінгвальні особливості теледискурсу: прагматичний аспект. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/%204296/1/Formanova.Boeva.pdf> (дата звернення: 19.05.2022). (№59)

69. Чернявская В. Е. Лингвистика текста: Поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность. Учебное пособие. Москва: Либроком, 2009. 248 с.

70. Чернявская В. Е. Медиальный поворот в лингвистике: Поликодовые и гибридные тексты. Вестник Иркутского государственного лингвистического университета Выпуск № 2. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/medialnyy-povorot-vlingvistikepolikodovye-i-gibridnye-teksty>

71. Швейцер А. Контрастивная стилистика: Газетно-публицистический стиль в английском и русском языке. М., 1993. С. 25–35.

72. Швец А. В. Публицистический стиль. Киев, 2008. 543 с.

73. Шевченко В. Е. Заголовки як спосіб впливу на суспільну свідомість. Луганськ : Альма-матер, 2004. Вип. 5, Т. 1. С. 388–397.

74. Шевченко В. Е. Система рубрикації газети – основа її архітектонічної організації . 2001. Т. 2. С. 53–69.

75. Шостак М. И. Журналист и его произведение: практическое пособие. М.: ТОО «Гендальф», 1998. 96 с.

76. Шостак М. А. Сочиняем заголовков, статья. М.: Журналист, 1998, №3. С. 26–36.

77. Юрченко Т. Г., Митяй З.О. Функціональні особливості експресивів у мові мас-медіа. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2015. Вип. 39. С. 318–322.

78. Язык средств массовой информации: Учебное пособие для вузов/ Под ред – М.Н. Володиной. М.: Академический Проект; Альма Матер, 2008. 760 с.

79. Bednarek M. Evaluation in Media Discourse : Analysis of a Newspaper Corpus. L. ; N.Y, 2006.

80. Chetwynd J. The Field Guide to Sports Metaphors: A Compendium of Competitive Words and Idioms. Berkeley: Ten Speed Press, 2016. 224 p.

81. Christina Schäffner Meta : journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal, vol. 57, n° 4, 2012, p. 866-883. Aston University, Birmingham, UK.

82. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. М. : Гнозис, 2003. 280 с. 12. Cook G. Discourse Analysis. The Routledge Handbook of Applied Linguistics / Ed. By James Simpson. London-N.Y: Routledge, 2011. P. 431–444.

83. Cutting J. Pragmatics and Discourse/ Joan Cutting. – London and New York: Routledge, 2002. – 187 p.

84. Dijk, T. A. Van. Principles of critical discourse analysis / T. A. Van Dijk // Discourse and Society. – 1993. – Vol. 4 (2). – P. 249–283.

85. Doorslaer, Luc (2009): How language and (non-)translation impact on media newsrooms. E case of newspapers in Belgium. Perspectives. 17(2): P. 83–92.

86. Edward Arnold, Norman Fairclough. Analysing discourse: Textual analysis for social research. Psychology Press. 2003. P. 89–97. (№35)

87. Faranak Modaresi. A Critical Discourse Analysis of the Beauty Advertisemnets by Maybelline: the 80's and the Present. (№35)

88. Hakobian L., Krunkyan K. Newspaper Headlines. A Handbook. Yerevan : Anania Shirakatsll University of International Relations, 2009. 33 с.

89. Johnstone B. Discourse Analysis (2nd ed.). Malden, MA : Blackwell, 2008. 310 p.

90. Li, Y., Zhang, D., & Du, W. A case analysis of lexical features in English broadsheets and tabloids. International Journal of English Linguistics, 2014. — 115–122 с.

91. Lytvyn A. A. Cognitive Stereotypes and Metaphorical Objectivisation of the Concept // The Third International Congress on Social Sciences and Humanities. Proceedings of the Congress. Vienna: «East West» Association for Advanced Studies, 2014 P. 58–63.
92. Metcalf A. The Grammar of (Newspaper) Headlines. Washington, 2013.
[URL:http://www.chronicle.com/blogs/languafranca/2013/02/18/the-grammar-of-newspaper-headlines/](http://www.chronicle.com/blogs/languafranca/2013/02/18/the-grammar-of-newspaper-headlines/) (Дата звернення: 20.05.2022).
93. Millrood R. English discourse and culture : diversity and globalization // Вестн. Моск. Ун-та. 2002. № 3. С. 61.
94. Mumbi D. Organizational Discourse. Discourse Studies: A Multidisciplinary Study / D. Mumbi, R. Clair. – Vol.2. – L.: Sage, 1997. – P. 181–205.
95. Norman Fairclough. (1995). Media Discourse. 1995. P. 65-68. (№34)
96. Novinger, Tracy. Intercultural Communication: a Practical Guide / Tracy Novinger. — Austin, TX : University of Texas Press, 2001. — 230 p.
97. Stubbs M. Discourse analysis: the sociolinguistic analysis of natural language. 1983. С. 96-112. (№65)
98. The Handbook of Discourse Analysis. [Tannen D., Hamilton H. E., Schiffrin D. Eds.]. Second edition. 2015. 952 p.
99. Ting-Toomey S. Conflict Face-Negotiation Theory // Conflict Management and Intercultural Communication: the Art of Intercultural Harmony. London; New York: Routledge, 2017. 265 p.
100. Tsai, Claire (2010): News translator as reporter. In: Christina Schäffner and Susan Bassnett, eds. Political Discourse, Media and Translation. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, P. 178–197.
101. Vahid H. The Power behind Images: Advertisement Discourse in Focus. International Journal of Linguistics. 2012. Vol. 4. No. 4. P. 36–51. (№66)

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

102. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. М., Сов. Энциклопедия, 1969. – 698 с.
103. Электронный словарь газетных терминов, URL: <https://www.journalism.co.uk/glossary.php>
104. Лингвистический энциклопедический словарь/ Гл. ред. В. Н. Ярцева, - М.: Сов. Энциклопедия, 1990. – 685 с.
105. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів [за заг. Ред. Дра філол. наук, проф. В. Дубічинського]. – Х.: Школа, 2006. – 1008 с.
106. Cabridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
107. Demers, David P. Dictionary of mass communication & media research : a guide for students, scholars, and professionals ; Marquette Books, 2005.
108. Ellmore, R. Terry, Ntc's Mass Media Dictionary, Ntc Pub Group, 1995.
109. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English: Fifth edition/ ed. by Crowther J. – Oxford University Press, 1995. – 1428 p.
110. The Longman Dictionary of Contemporary English. New ed. p. cm. – Pearson Education, 2005. – 1950 p.
111. Webster's Third New International Dictionary. USA, 1981. 2664 p.

СПИСОК ТЕКСТОВИХ ДЖЕРЕЛ

112. Дзеркало тижня. URL: <https://zn.ua/> (дата звернення 01.11.2022)
113. Кореспондент.net. URL: <https://ua.korrespondent.net/> (дата звернення 01.11.2022)
114. Суспільне. URL: <https://suspilne.media/> (дата звернення 01.11.2022)
115. ТСН. URL: <https://tsn.ua/> (дата звернення 01.11.2022)
116. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення 01.11.2022)
117. Уніан. URL: <https://www.unian.ua/> (дата звернення 01.11.2022)
118. The Financial Times. URL: <https://www.ft.com/> (дата звернення 03.11.2022)

119. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/international> (дата звернення 03.11.2022)

120. The Independent. URL: <https://www.independent.co.uk/> (дата звернення 03.11.2022)

121. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/international/> (дата звернення 03.11.2022)

122. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/> (дата звернення 03.11.2022)

123. The Times. URL: <https://www.thetimes.co.uk/> (дата звернення 03.11.2022)



ДОДАТКИ

Додаток А

Перелік використаних прикладів англійськомовного та українськомовного політико-економічного публіцистичного дискурсу:

1. *'Yes, I earn £50k a month, but most of it is accounted for'*
2. *Why you shouldn't put your savings in a high street bank*
3. *Sunak wants more people in jail to make streets safer for women*
4. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say*
5. *Boris Johnson paid more than £32,000 an hour for speech in US*
6. *Budget 2022: Hunt accused of 'shielding super-rich'*
7. *EU reversal of stance on loss and damage turns tables on China at Cop27*
8. *Torture van found as suspected Israeli gang leader held in South Africa raid*
9. *Summit to be extended to Saturday as talks remain gridlocked – as it happened*
10. *Twitter outages spike after Musk shuts offices*
11. *The \$450bn screenshot that signals a thawing in China's relations with West*
12. *Record fall in household incomes erases a decade of growth*
13. *President Biden Is Turning 80. Experts Say Age Is More Than a Number.*
14. *Trump Inquiries Remain Politically Charged, Despite Special Counsel*
15. *UN agrees climate fund for poorer countries but backs down on end to fossil fuels*
16. *UK Eurosceptics warn Sunak over Swiss-style trading relationship*
17. *Dollar tumbles from 20-year high as US inflation eases*
18. *Україна може вступити в ЄС навіть без завершення війни – Стефанішина*
19. *Вперше в історії міністр оборони Нової Зеландії прибув в Україну: про що говорив з Резніковим*
20. *Боявся отримати ляпаса: експерт пояснив, чому Путін не поїхав на саміт G20*

21. У Польщі поки не знають, звідки була запущена ракета, яка впала у Пшеводуві – прем'єр
22. У Генштабі пояснили, чому так часто оголошують повітряну тривогу
23. Медведєв заявив, що Київ – "російське місто", погрожує "повертати"
24. Найбільшому столичному постачальнику тепла бракує пересувних котелень, закуплено менше чверті
25. Чи мають українці право на компенсацію через відсутність мобільного зв'язку: позиції адвоката та мобільних операторів
26. НБУ презентував пам'ятну медаль присвячену Херсону
27. Франція передала Україні ЗРК Crotale
28. Британія імпортувала нафти з РФ на понад £200 млн – ЗМІ
29. Війська РФ посилюють позиції на сході та півдні – ISW
30. У Кремлі почали готуватись до державного перевороту: там бояться гіпнозу та релігії – ЗМІ
31. Зеленський повідомив, де на фронті - найбільш жорсткі бої
32. У Польщі попросились з другим чоловіком, якого вбила ракета: "Став жертвою війни проти України"
33. Литва надасть Україні понад 2 мільйони євро для підтримки енергетичного сектору
34. Grain from Ukraine та декларація про підтримку членства України в ЄС: Про що Зеленський говорив з прем'єром Бельгії
35. Путін зустрівся з "фейковими" російськими матерями мобілізованих — ISW
36. Firms need to stop treating the vulnerable like cash cows
37. Joules, Made.com — watch out for those zombie stocks
38. Woodford scandal: Time to ditch the firm that failed us
39. Ministers must decide what industry needs, set out a strategy and stick to it
40. Nationwide warns of rise in bad loans as households feel pinch
41. Take action to progress your climate change and sustainability agenda
42. The Tories must grasp the nettle of reform

43. *Watch: Ukrainian saboteurs destroy two Ka-52 helicopters at Russian air base*
44. *Rishi Sunak, With Elite Pedigree, Must Now Sell Britain on Austerity*
45. *Trade should play its part in saving the planet*
46. *Нам потрібна перемога, а не нічия, тому Європа не повинна йти на компроміси з власною безпекою — Кулеба*
47. *Польща має бути готовою до інших падінь ракет внаслідок агресії РФ — Дуда*
48. *Україна має перемогти — Генштаб Польщі*
49. *Electric v petrol: which is cheapest?*
50. *Should the pension lifetime allowance be scrapped?*
51. *Does working from home make you more likely to get the sack?*
52. *How much is Matt Hancock being paid for I'm a Celebrity 2022?*
53. *Can the government win the next election during a recession?*
54. *What does inflation mean for you?*
55. *What happened at Cop27 on day 11?*
56. *How Was Russia Able to Launch Its Biggest Aerial Attack on Ukraine?*
57. *Was This \$100 Billion Deal the Worst Merger Ever?*
58. *What Is Next for the FTX Fallout?*
59. *Will Turkey cut interest rates again despite roaring inflation?*
60. *Autumn Statement: A soft landing for higher earners?*
61. *Online calculator: how much is your pay rise really worth?*
62. *I've seen what's on Hunter Biden's laptop. Why hasn't the rest of America?*
63. *Bank of England attacks economic failure ahead of 'austerity budget'*
64. *Poland says deadly missile strike 'accident' caused by Ukrainian stray*
65. *'False solutions': scepticism over Saudi carbon capture plan*
66. *Britain suffering unique 'labour market shock' from wave of early retirement and long-term sickness, says Andrew Bailey*
67. *Cryptocurrency market at risk of 'cascading contagion', warns Binance chief*
68. *'Complacent' Europe at risk of severe gas shortage next summer*

69. *The curious case of Britain's 'missing' banking jobs*
70. *Росія може втратити "ворота" експорту нафти – OSINT-аналітик*
71. *"Кіготь-меч": Туреччина здійснила операцію на півночі Сирії та Іраку у відповідь на теракт у Стамбулі*
72. *У Міненерго спростували "панічні заяви": ситуація складна, але контрольована*
73. *Розвідка Британії помітила "покращення" у командуванні РФ*
74. *"Неприйнятний випадок": Москва образилася на недопуск Лаврова на зустріч ОБСЄ*
75. *"Мирні переговори" від РФ: Подоляк нагадав про помилку 2014 року*
76. *Мін'юст РФ вніс компанію Meta Цукерберга в "список екстремістів"*
77. *11 years for Holmes in Theranos fraud case*
78. *FTX chief 'transferred assets to Bahamas'*
79. *Intertek faces testing times as consumers cut back on spending*
80. *Tory MPs call on Jeremy Hunt to cut fuel tax in autumn Budget*
81. *Jeremy Hunt insists 'no decision' made on raising fuel duty by 23%*
82. *Border Force and Home Office staff prepare to go on strike*
83. *Cop27 president bemoans slow negotiations saying some countries failing to address urgency of climate crisis – as it happened*
84. *Pro-Bolsonaro truck drivers threaten new road blockades in Brazil*
85. *Quebec man charged with terrorism over alleged Haiti coup plot*
86. *Britain suffering unique 'labour market shock' from wave of early retirement and long-term sickness, says Andrew Bailey*
87. *Rishi Sunak vows to 'call out' Vladimir Putin at G20 summit*
88. *FTX founder's \$16bn fortune wiped out as crypto exchange files for bankruptcy*
89. *Georgia Senate Rivals, With Little Time to Spare, Sprint Toward Runoff*
90. *The Battle Over It Remains.*
91. *Democratic Centrists Lament Missed Opportunities to Keep the House*
92. *Labour is committed to maintaining financial stability*

93. *Inflation remains the key fight for your finances*
94. *Votes for rent as Autumn Statement squeezes younger workers*
95. *Путін втрачає позиції на світовій арені – ЗМІ*
96. *"Захистимо Україну і свободу": Зеленський і Сунак оглянули у Києві знищену військову техніку РФ*
97. *"Панував хаос": у Росії звинуватили Польщу в нанесенні "непоправної шкоди" ОБСЄ*
98. *У районі ЗАЕС прогрімало понад 10 вибухів, пошкоджено будівлі – МАГАТЕ*
99. *У Росії демонстративно затримали двох солдатів: відмовилися їхати на війну*
100. *Глава Пентагону заявив про ризики поширення ядерної зброї через вторгнення РФ в Україну*
101. *МАГАТЕ повідомляє про десятки вибухів в районі ЗАЕС: станція знову на межі ядерної аварії*
102. *Окупанти звільнили свого ж "мера" Енергодара і заборонили перебувати на території області: зазіхнув на святе*
103. *В Естонії також можливі збої в постачанні електроенергії через Росію*
104. *У Казахстані стартували президентські вибори*
105. *У РФ демонстративно затримали двох солдатів за відмову їхати на війну*
106. *У Грузії спростували інформацію про отруєння Саакашвілі*
107. *Падіння ракети у Польщі: прем'єр-міністр прокоментував записи камер прикордонної служби*
108. *Еківоки в різні боки: дипломат пояснив позицію Ердогана щодо падіння ракет в Польщі*
109. *Червона лінія у відносинах США та Китаю: Сі Цзіньпін попередив Байдена щодо Тайваню*

110. *Люблінський трикутник: до Києва прибули голови урядів Литви та Польщі, оприлюднено спільну заяву*
111. *Байден закликав вшанувати пам'ять жертв Голодоморів*
112. *Депутати від "Слуги народу" проінспектують роботу "пунктів незламності" у Києві — Арахамія*
113. *My £30k fell down a Barclays hole*
114. *Mini-budget 'would have scuppered' £800m Landsec office deal*
115. *Oasis and Warehouse's creditors wiped out*
116. *Budget 2022: Hunt accused of 'shielding super-rich'*
117. *Bank of England attacks economic failure ahead of 'austerity budget'*
118. *Jeremy Hunt statement sets scene for 'grim' fall in living standards*
119. *Inquiry into worst Channel disaster for 30 years fails to contact victims' families*
120. *Russia-Ukraine war at a glance: what we know on day 269 of the invasion*
121. *'World is watching' Qatar, warns Peter Tatchell at London embassy protest*
122. *Record fall in household incomes erases a decade of growth*
123. *Cryptocurrency market at risk of 'cascading contagion', warns Binance chief*
124. *Europe has picked a side in the new Cold War – China*
125. *Kari Lake Claims Her Voters Were Disenfranchised. Her Voters Tell a Different Story.*
126. *In New Special Counsel, a Prosecutor Schooled in Corruption Cases*
127. *Former Anti-Abortion Leader Alleges Another Supreme Court Breach*
128. *. Verdicts roll in on Autumn Statement: no jam today and no jam tomorrow*
129. *Latin Americans fight it out to lead scandal-hit development bank*
130. *Jeremy Hunt offers no jam today and none tomorrow*

131. *Ставка головнокомандуючого: Зеленський заінтригував планами щодо деокупації України*
132. *Відео з "розстріляними полоненими": омбудсмен повідомив про воєнний злочин РФ*
133. *Росіяни скаржаться на зростання депресії - але не через війну, а через мобілізацію*
134. *У Єврокомісії розповіли подробиці плану фінансування України на 18 млрд євро*
135. *В Мінекономіки порахували кількість українців, які втратили роботу через війну*
136. *Встановлення генераторів електроенергії: українці помітили проблеми раніше влади, зареєстровано петицію*
137. *Нацбанк повідомив, як зросли ставки за кредитами та депозитами*
138. *Маск вирішив розблокувати акаунт Трампа у Twitter*
139. *Tesla масово відкликає автомобілі у США*
140. *У Метінвесті заявили про новий спосіб виробництва броньованої сталі*
141. *Польща відмовила у візах російській делегації для участі у сесії ПА ОБСЄ*
142. *Війська НАТО не збираються воювати проти Росії – Пентагон*
143. *Зеленський повідомив, де в Україні – найскладніша ситуація зі світлом і що роблять для відновлення*
144. *Грета Тунберг та її однодумці подали судовий позов проти шведської держави*
145. *Мін'юст РФ вніс компанію Meta Цукерберга в "список екстремістів"*
146. *Реформувати ООН та виключити з організації Росію — у парламенті зареєстрували законопроект*
147. *'Yes, I earn £50k a month, but most of it is accounted for'*

148. *"Припини цю війну, виведи свої війська": Шольц публічно звернувся до Путіна*
149. *Війна може закінчитися раніше, ніж Україна військовим шляхом звільнить свої території – Подоляк*
150. *Подоляк: Росія не просто так руйнує об'єкти інфраструктури*
151. *Українські морпіхи втекли з полону окупантів – нардеп*
152. *Україна отримала від Франції зенітні системи Crotale для захисту неба – міністр*
153. *Росія вже випустила по Україні понад 4700 ракет – Зеленський*
154. *Щоб не допустити блекауту, центральній владі варто зосередитися на фінансуванні і закупівлі обладнання для громад – Слобожан*
155. *У 17 регіонах України зберігається важка ситуація з електропостачанням – Зеленський*
156. *Будь-який об'єм озброєння з Ізраїлю має велике значення для України – посол Корнійчук*
157. *"Ті, що ведуть таємні перемовини з Патрушевим чи Наришкіним, не є реальними друзями України" – американський політик*
158. *Понад 90% російських втрат – це результат ефективної роботи української артилерії — полковник ЗСУ*
159. *ЄС пришвидшить постачання в Україну генераторів і трансформаторів — фон дер Ляєн*
160. *Надання Україні ЗРК Patriot не потребує схвалення НАТО — Столтенберг*
161. *МАГАТЕ розширить допомогу українським АЕС — Гроссі*
162. *How crypto billionaire's stardust vanished in an instant*
163. *Joy and anger in Kherson: three days that changed the war*
164. *The only consolation is that at least we know where we stand*
165. *What does the Autumn Budget mean for house prices?*
166. *What is inflation and what is its current rate in the UK and Europe?*

167. *The reaction to Trump's announcement wasn't what he'd hoped — at all. What a shame*
168. *Malaysia's TikTok election: under-21s head to polls for first time*
169. *In eastern Poland, Putin's war has turned former enemies into friends*
170. *What happened at Cop27 on day 11?*
171. *The West's beancounters are guilty of a great white lie*
172. *Скандал у Національному олімпійському комітеті: міністр пояснив, як Шуфрич опинився у складі НОК*
173. *Зеленський пояснив, що необхідно для настання справжнього миру в Україні*
174. *Фіндопомога від ЄС на 2023 рік під загрозою: Орбан обіцяє ставити палиці в колеса*
175. *Британія імпортувала нафти з РФ на понад £200 млн, офіційно не вважаючи її російською – The Times*
176. *Путін перетворить заморожену війну в Україні на бомбу уповільненої дії – Кулеба*
177. *Нове ІПСО від Кремля по відключенням світла: пишуть українською і супроводжують плаксивими смайликами*
178. *Відновлення житла після бомбардувань: в Україні багато держкомпаній та програм з іпотеки, а люди самі ремонтують будинки – експерт*
179. *. Вихід на пенсію: чи можна підтвердити пільговий стаж при ліквідації підприємства*
180. *У ПриватБанку назвали величезну суму, яку зняли українці в банкоматах з початку року*
181. *Світові ціни на нафту стрімко знизилися*
182. *У ЄС падають ціни на газ – ЗМІ*
183. *"Зернову угоду" продовжено: що вона несе Україні і світу*
184. *Firms need to stop treating the vulnerable like cash cows*
185. *Joules, Made.com — watch out for those zombie stocks*

186. *Woodford scandal: Time to ditch the firm that failed us*
187. *Ministers must decide what industry needs, set out a strategy and stick to it*
188. *Take action to progress your climate change and sustainability agenda*
189. *The Tories must grasp the nettle of reform*
190. *Watch: Ukrainian saboteurs destroy two Ka-52 helicopters at Russian air base*
191. *Rishi Sunak, With Elite Pedigree, Must Now Sell Britain on Austerity*
192. *Україна має перемогти - Генштаб Польщі*
193. *"Припини цю війну, виведи свої війська": Шольц публічно звернувся до Путіна*
194. *Президент Естонії: Захід не повинна лякати поразка Росії*
195. *Щоб не допустити блекауту, центральній владі варто зосередитися на фінансуванні і закупівлі обладнання для громад – Слобожан*
196. *Нам потрібна перемога, а не нічия, тому Європа не повинна йти на компроміси з власною безпекою — Кулеба*
197. *Польща має бути готовою до інших падінь ракет внаслідок агресії РФ – Дуда*
198. *Santander boss hits out at bank windfall taxes*
199. *У Мінреінтеграції розповіли про ситуацію із соціальними виплатами на деокупованих територіях*
200. *Your three-minute digest*
201. *The FT's quick guide to the Autumn Statement*
202. *New England 'importing European prices' in looming gas supply crunch*
203. *Чи час Україні говорити з Росією? «Nuts!»*
204. *У ДТЕК спростували заклик щодо виїзду цивільних з України заради економії електрики*

205. *У Мінреінтеграції розповіли про ситуацію із соціальними виплатами на деокупованих територіях*
206. *Hunting Russian collaborators in Kherson with the soldier who knows all the secrets*
207. *How to get a job in your seventies*
208. *У Мінекономіки підрахували збитки від ракетної атаки 15 листопада*
209. *У ДТЕК закликали українців розглянути можливість виїзду з країни*
210. *На COP27 вирішили створити фонд компенсації кліматичних збитків*
211. *У Нацбанку дали прогноз щодо програми МВФ*
212. *В Акордбанку заявили про переведення семизначної суми на флот морських дронів*
213. *Another tax blow for landlords*
214. *Headwinds that could blow Hunt off course*
215. *Russia's invasion of Ukraine in maps*
216. *Letter from Belgrade*
217. *Путін все більш ізольований на світовій арені*
218. *У металургійній галузі України серйозні проблеми – Метінвест*
219. *Santander boss hits out at bank windfall taxes*
220. *UK Eurosceptics warn Sunak over Swiss-style trading relationship*
221. *Middle Powers are reshaping geopolitics*
222. *Eurozone edges away from risk of deep winter recession*
223. *North Korea fires suspected ICBM into waters off Japan*
224. *US watchdogs play blame game over FTX demise*
225. *Covid's uncounted geopolitical toll*
226. *Elon Musk Gives Twitter Employees a Deadline to Stay or Leave*
227. *France Urges U.S. to Change 'Made in America' Electric Car Policy*

228. *Elizabeth Holmes's Fraud Sentence Will Send a Message One Way or Another*
229. *В Україні через війну щонайменше 5 мільйонів людей втратили роботу — Мінекономіки*
230. *Норвегія надасть Україні майже 200 мільйонів доларів для закупівлі газу*
231. *З початку війни уряд залучив від продажу облігацій 186,3 млрд грн — НБУ*
232. *Україна хоче збільшити плату за транзит російської нафти*
233. *Мінфін назвав суму надходжень від продажу військових облігацій*
234. *Зеленський закликав світ допомогти в реалізації 10 пунктів "української формули миру"*
235. *ППО України посилить американський ракетний комплекс Hawk*
236. *Україна та союзники планують побудувати повітряний щит для захисту від російських ракет*
237. *Війну проти України підтримує 75% громадян Росії – ГУР*
238. *Шольц публічно закликав Путіна закінчити війну і вивести усі війська із України*
239. *Biden and Xi to meet on G20 sidelines with Taiwan to dominate talks*
240. *Elon Musk summons Twitter engineers amid mass resignations and puts up poll on Trump ban*
241. *Як змінилися зарплати IT-фахівців та скільки з них уже повернулися в Україну*
242. *Retail sales improve but stores are braced for a rough ride*
243. *Russia Raises Hopes for Griner's Release, but U.S. Says It's Just Talk*
244. *British retail sales rise in October but stay below pre-Covid levels*
245. *UK to extend household energy support but curb help for business*
246. *Зеленський демонструє готовність до переговорів, а Кремль відповідає ракетами – США*

247. Качинський: Інцидент в Пшеводуві трагічний, але війна – трагедія куди більшого масштабу
248. *The country where 25pc inflation is a 'low price to pay' to see off Russia*
249. *George Lois, 91, Who Brought the Counterculture to Advertising, Dies*
250. Екс-посла Мельника, який тримав у страху росіян, призначили заступником глави МЗС
251. Кулеба: Путін прагне замороження конфлікту, що стане бомбою вповільненої дії
252. НБУ визначив банківські відділення, які працюватимуть при тривалому відключенні світла
253. *Tax burden will fall on highest earners, says Swinney*
254. *Melania predicts what Trump's return to White House would look like in three words*
255. *Poland says deadly missile strike 'accident' caused by Ukrainian stray*
256. *Zelensky convinced missile that killed two in Poland was not Ukrainian*
257. *Albanese says Biden's inflation-busting plan has opportunities for Australia*
258. *Sunak hints he will slow down progress on India trade deal*
259. *Women £570 a year worse off after 12 years of Conservatives, says Labour*
260. *Twitter has '50% chance' of major crash during World Cup, says insider*
261. *Russia says Ukrainian soldiers executed prisoners of war in Donbas region*
262. *Nord Stream pipeline explosions caused by sabotage, says Sweden*
263. У Мініенергетики розповіли, що зараз відбувається з енергопостачанням України
264. ДТЕК пояснив, "чому ніколи не відключають світло в будинку навпроти"

265. Кулеба відреагував на сюжет пропагандистів, у якому вони закликали продовжувати бити по критичній інфраструктурі
266. У Міненерго розповіли, яка насправді склалася ситуація із енергопостачанням
267. IoT can transform operations if businesses understand its full value
268. Якщо в Києві й буде повний блекаут, він триватиме недовго - голова ДТЕК
269. Intertek faces testing times as consumers cut back on spending
270. Nurses hold fire on strike dates as Sturgeon meets union chief
271. Everything you need to know as Heathrow ground handling strike begins
272. Pound falls as Jeremy Hunt announces tax rising Autumn Budget
273. Putin's forces 'dig in 60km behind front line' as Russia fears losses
274. UK's most vulnerable missing out on energy bill support due to confusing systems
275. Sunak meets Zelensky in Kyiv to pledge £50m in defence aid – live
276. The Ukrainians fighting to restore the country's bombed rail network
277. Hunt under fire for using lobby group data to shield private schools from £1.7bn VAT
278. Russian TV stars bite their tongues to feed Putin's propaganda machine
279. Garland appoints special counsel to oversee investigations into Trump
280. Росія мобілізувала всі ресурси, щоб стати найбільшою в історії державою-терористом – Зеленський
281. Франція не встигає перезавантажити чверть своїх реакторів, щоб уникнути відключень і допомогти ЄС
282. У РФ збільшили кількість обмінів з Україною, щоб заспокоїти громадську думку
283. Net migration to stay over 200,000, despite Sunak's pledge
284. Chinese exports fall for the first time since 2020 as Xi Jinping persists with zero Covid

285. *Parsley Box looks to go private after collapse in share price*
286. *Martin Lewis gives verdict after government launches tax hiking Budget*
287. *Victorian Labor loses 'Matthew Guy' Facebook page after using it for \$115,000 worth of attack ads*
288. *Armed police guard Iranian TV studios in London after Tehran threats*
289. *India faces deepening demographic divide as it prepares to overtake China as the world's most populous country*
290. *Путін мовчить, коли РФ зазнає невдачі*
291. *Trump launches 2024 campaign: 'America's comeback starts now'*
292. *'Scent of terror': Istanbul blast kills and injures dozens*
293. *Power or profit: Why Iran is helping Russia wage war in Ukraine*
294. *Russia-Ukraine war live: Sunak meets Zelenskiy in Kyiv and confirms UK's 'continued support'*
295. *How Britain's economic woes stack up against Europe's – a close look at the figures*
296. *Зенітні гармати й радіолокаційні станції: Сунак у Києві оголосив про новий пакет допомоги Україні від Британії*
297. *Зеленський зідзвонився з Ердоганом: про що говорили*
298. *Російська нафта тече до Британії в обхід санкцій: ЗМІ дізналися про лазівки росіян*
299. *Який курс готівкового долара в "ПриватБанку": названо вартість валюти*
300. *У Раді оцінили збитки економіки від російських атак: Україна втрачає мільярди*
301. *Bad loans at UK banks forecast to hit £47bn as recession looms, says Credit Suisse*
302. *Leave Ukraine if you can so we can deal with crippling energy crisis, civilians told*

303. *Chancellor concedes Brexit made EU barriers and says migration 'very important'*
304. *Evacuation order issued for Condobolin; Albanese says renewables can fight inflation*
305. *"Нове поле для майбутніх дискусій": експерт пояснив, що змінила зустріч G20 для України*
306. *Втекли на захід і ховаються від мобілізації: військом розповів, яке покарання чекає на ухилянтів-переселенців*
307. *Готуються до помсти: аналітики пояснили, навіщо Росія вивезла з Білорусі майже сотню ракет*
308. *Повітряний терор перевершив очікування: NYT про те, як Росія попри санкції виробляє ракети*
309. *Путін говорить лише про добрі новини, а їх нема, тому нема і його – Associated Press*
310. *China and US renew commitment to tackling climate crisis but differences remain*
311. *Good news: Sunak seen as safe pair of hands. Bad news: it's not nearly enough*
312. *I've seen what's on Hunter Biden's laptop. Why hasn't the rest of America?*
313. *The reaction to Trump's announcement wasn't what he'd hoped — at all. What a shame*
314. *'Where is the freedom?' Cleric speaks up for Iran's protest movement*
315. *President Biden Is Turning 80. Experts Say Age Is More Than a Number.*
316. *What Is a Special Counsel? Here's What You Need to Know.*
317. *Kari Lake Claims Her Voters Were Disenfranchised. Her Voters Tell a Different Story.*
318. *The Expanded Child Tax Credit Is Gone. The Battle Over It Remains.*
319. *North Korea's Arsenal Has Grown Rapidly. Here's What's in It.*

320. *Words Were Once His Harshes Weapon. Now He Carries an AK-47.*
321. *An iPhone Factory Needs Workers. The Chinese Government Wants to Help.*
322. *Німеччина надасть 9 млн євро агросектору України. На що підуть гроші*
323. *"Тезка бренду Starlink": Space X Ілона Маска подала в суд на українську компанію. Що сталося*
324. *"Газпром" звинуватив Україну в крадіжці газу. У "Нафтогазі" відповіли*
325. *Iranian protesters burn home of Ayatollah Khomeini*
326. *Number of Britons on poverty pay set to hit 5.1 million*
327. *Jacinda Ardern raises Taiwan with Xi Jinping at Apec meeting*
328. *Victorian Liberal leader dumps candidate linked to conservative church a week out from state election*
329. *Rishi Sunak meets Volodymyr Zelenskiy in surprise visit to Ukraine*
330. *US attorney general appoints special counsel in Trump DoJ investigations*
331. *Everyman cinema boss to step down next year*
332. *Electric vehicles to lose VED exemption*
333. *Net migration to stay over 200,000, despite Sunak's pledge*
334. *Britain to borrow an extra £190bn as public finances sink deeper into the red*
335. *Tube strike to go ahead after last-gasp union talks fail*
336. *MJ Gleeson still optimistic despite rise in cancellations*
337. *Lack of jobs forcing new teachers to quit careers*
338. *Good news: Sunak seen as safe pair of hands. Bad news: it's not nearly enough*
339. *The Ukrainians fighting to restore the country's bombed rail network*
340. *Rochdale housing boss fired after death of Awaab Ishak due to mould exposure*

341. *Oasis and Warehouse's creditors wiped out*
342. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say*
343. *Boris Johnson paid more than £32,000 an hour for speech in US*
344. *Jeremy Hunt insists 'no decision' made on raising fuel duty by 23%*
345. *Theranos founder Elizabeth Holmes sentenced to more than 11 years for defrauding investors*
346. *Rochdale housing boss fired after death of Awaab Ishak due to mould exposure*
347. *Nationwide warns of rise in bad loans as households feel pinch*
348. *UK economy made worse by government's 'own goals', economists say*
349. *Twitter has '50% chance' of major crash during World Cup, says insider*
350. *Why India overtaking China as most populous country is more than symbolic*
351. *Eurozone inflation soars to highest level on record*
352. *British families suffer biggest hit to incomes of world's richest nations*
353. *Malaysia's TikTok election: under-21s head to polls for first time*
354. *Rishi Sunak meets Zelensky for first time on surprise Ukraine visit*
355. *Melania predicts what Trump's return to White House would look like in three words*
356. *Old certainties fade as sense of fin de siècle descends on EU's elite*
357. *Myanmar releases 6,000 prisoners in mass amnesty on National Day*
358. *Rishi Sunak meets Volodymyr Zelenskiy in surprise visit to Ukraine*
359. *Elon Musk summons Twitter engineers amid mass resignations and puts up poll on Trump ban*